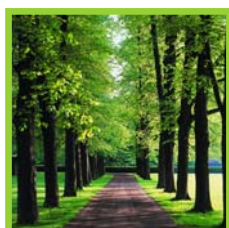
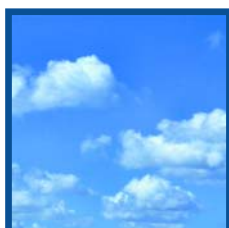

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

Activiteitenverslag

2008

Inhoudstafel

Woord vooraf	3
Een slagvaardige organisatie	4
Water	6
Integraal waterbeleid	6
Rapporten water in de kijker	12
Investeren in een beter milieu	14
Lucht	17
Monitoring luchtkwaliteit	17
Emissie-inventaris Lucht	18
Voorspellen van ozon- of smogpieken	19
Advies milieuvergunningen	19
Milieu	20
Milieureportering	20
Internationaal milieubeleid	21
Een zuivere bron van informatie	24
Interne organisatie	27
Personeel	27
Interne milieuzorg	29
Financiële overzichten	30

Woord vooraf

Beste lezer

Voor de Vlaamse Milieumaatschappij was 2008 opnieuw een jaar vol bedrijvigheid. In dit activiteitenverslag bieden wij u een overzicht van de belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen. We pikten er ook enkele opmerkelijke projecten uit en zetten die voor u in de kijker.

*De Vlaamse Milieumaatschappij heeft zich de voorbije jaren gewa-
pend om aan de hoge verwachtingen inzake kwaliteit en efficiëntie
tegenmoet te komen. Hiervoor werden verschillende strategische stap-*

*pen gezet, zoals de opmaak van de eerste beheersovereenkomst, de ontwikkeling van een beheersinformatie-
systeem en het invoeren van een optimale organisatiestructuur. De Vlaamse Milieumaatschappij heeft een uitge-
breid en divers takenpakket en bouwde hierdoor een grote expertise en ervaring op. In 2008 kreeg de Vlaamse
Milieumaatschappij er nog een bevoegdheid bij, met name die van regulator voor de drinkwatersector. Dit alles
maakt de Vlaamse Milieumaatschappij tot een sterke en slagvaardige organisatie ten dienste van het beleid en de
burger.*

*En dat brengt mij tot de essentie van onze organisatie: we werken voor het algemeen belang, niet voor het belang
van een enkeling. We werken aan een beter leefmilieu in Vlaanderen, niet alleen voor ons maar ook voor de
komende generaties. Gelukkig kan de Vlaamse Milieumaatschappij hiervoor rekenen op de dagelijkse inzet van een
gemotiveerde en deskundige ploeg van medewerkers. Met trots verwijst ik even naar de resultaten van ons
personeelstevredenheidsonderzoek: maar liefst 91 % van de ondervraagden vindt dat de Vlaamse
Milieumaatschappij waardevol werk levert voor de samenleving. Meewerken aan het algemeen belang speelt dus
een zeer belangrijke rol in onze werktevredenheid.*

Ik wens u veel leesplezier.

Frank Van Sevencoten

Administrateur-generaal

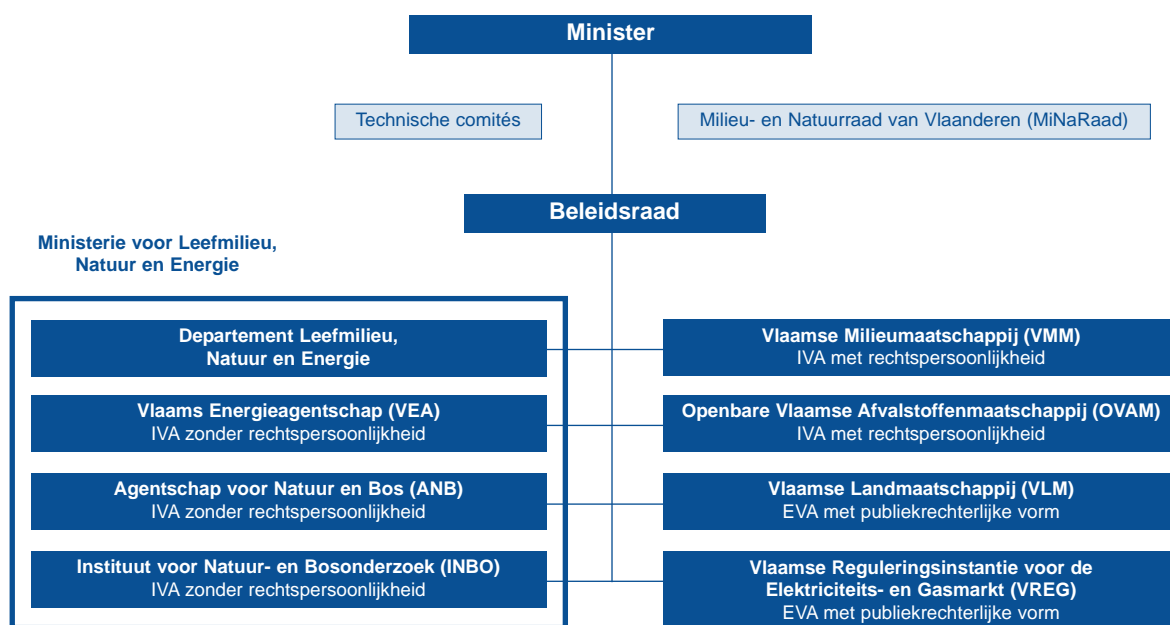

Een slagvaardige organisatie

VMM in het Vlaamse milieulandschap

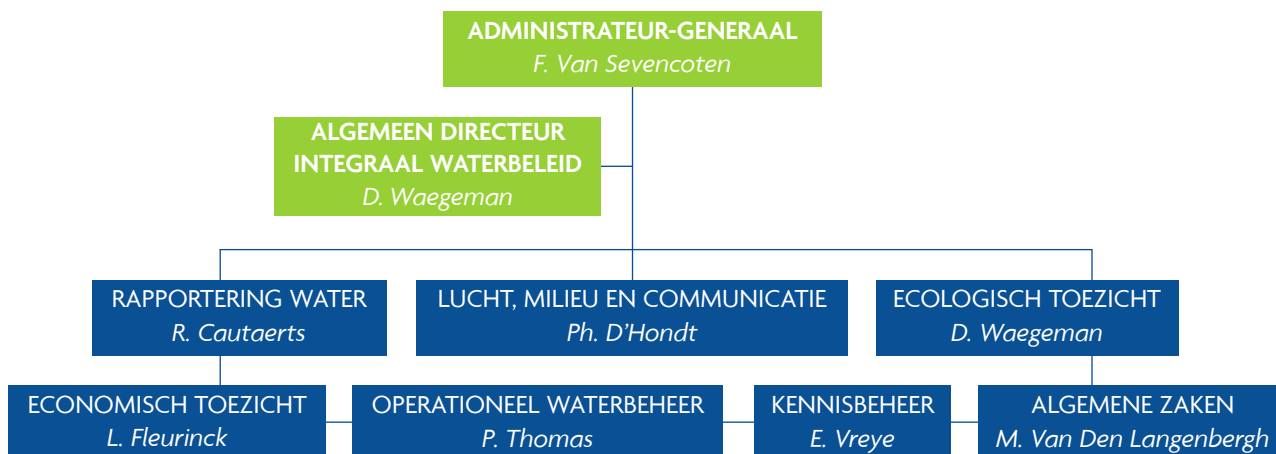
Het Vlaams Gewest is verantwoordelijk voor het leefmilieu in Vlaanderen. De Vlaamse minister van Leefmilieu voert het milieubeleid. Voor de voorbereiding en de uitvoering van het beleid kan de minister rekenen op de medewerking van een aantal partners binnen het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie. De Vlaamse Milieumaatschappij is een van die partners, een IVA of een intern verzelfstandigd agentschap.

ORGANOGRAM BELEIDSDOMEIN LEEFMILIEU, NATUUR EN ENERGIE

Organogram

Op 1 januari 2008 ging de Vlaamse Milieumaatschappij van start met een nieuwe organisatiestructuur om de vele taken en opdrachten in optimale omstandigheden uit te voeren.

Werken aan een beter leefmilieu in Vlaanderen

Missie

De Vlaamse Milieumaatschappij heeft als missie bij te dragen tot de realisatie van de doelstellingen van het milieubeleid door het voorkomen, beperken en ongedaan maken van schadelijke effecten voor watersystemen, verontreiniging van de atmosfeer en het rapporteren over de toestand van het leefmilieu en tot de realisatie van de doelstellingen van het integraal waterbeleid.

Beheersovereenkomst

Sinds 1 april 2006 is de Vlaamse Milieumaatschappij een intern verzelfstandigd agentschap (IVA) met rechtspersoonlijkheid. Een van de resultaten hiervan is het afsluiten van een eerste beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Milieumaatschappij en de Vlaamse Regering op 23 december 2007, met als looptijd 2008-2010.

De beheersovereenkomst bevat de engagementen van de Vlaamse Milieumaatschappij met betrekking tot de uitvoering van haar missie en de haar toegewezen decretale opdrachten en verduidelijkt welke middelen ze hiervoor ter beschikking krijgt. De Vlaamse Milieumaatschappij structureerde de fundamentele rollen en taken die ze volgens haar decretale opdrachten toegewezen kreeg: enerzijds beleidsadvisering, onderzoek en ontwikkeling ten behoeve van de beleidsinstrumenten, de uitvoering van het beleid, het informeren, rapporteren, communiceren, sensibiliseren en responsabiliseren, anderzijds de beleidsevaluatie. Dit alles binnen drie thema's, met name water, lucht en milieu. Voor elk van die taken worden in de beheersovereenkomst strategische doelstellingen en resultaten geformuleerd.

Daarnaast engageert de Vlaamse Milieumaatschappij zich om de voorbeeldfunctie van de Vlaamse overheid mee te vervullen. Daartoe zijn in de beheersovereenkomst een aantal algemene doelstellingen opgenomen die gelden voor elke Vlaamse entiteit. Zo is er sprake van

onderlinge samenwerking, kwaliteitsbeleid, aantrekkelijk werkgeverschap, diversiteitsbeleid, duurzaam aankoopbeleid en interne milieuzorg, beheersrapportering, interne controle en meten van beleidseffecten.

De beheersovereenkomst wordt vertaald in jaarlijkse ondernemingsplannen met concrete doelstellingen, actieprogramma's en een verwijzing naar de financiering ervan. Op 12 maart 2008 ondertekende Vlaams minister van Leefmilieu Crevits het Jaarlijks Ondernemingsplan van de Vlaamse Milieumaatschappij (JOP 2008). De Vlaamse Milieumaatschappij beschikt over een intern beheersinformatiesysteem (BIS) om dit ondernemingsplan op te volgen.

Waarden

De Vlaamse Milieumaatschappij kijkt niet alleen naar de opdrachten die ze moet uitvoeren, maar schenkt ook aandacht aan de manier waarop die worden uitgevoerd. De Vlaamse Milieumaatschappij profileert zich immers als een slagvaardige overheidsorganisatie, met als pijlers transparantie, modern personeelsbeleid en een vlotte communicatie met de burger.

De Vlaamse Milieumaatschappij formuleerde 5 basiswaarden die de kern van haar organisatiecultuur vormen: betrouwbaarheid, klantgerichtheid, samenwerking, voortdurend verbeteren en milieusparend gedrag. Deze waarden zijn de toetssteen voor het dagelijks handelen van haar medewerkers.

Water

Integraal waterbeleid

De Vlaamse Milieumaatschappij is de motor van het integraal waterbeleid in Vlaanderen. Ook in 2008 werden een aantal belangrijke stappen gezet om de ambitieuze doelstellingen uit de Europese kaderrichtlijn Water - met name een goede algemene toestand van het oppervlakte- en grondwater in Vlaanderen tegen 2015 - dichterbij te brengen.

Integrale visie

Bij integraal waterbeheer wordt water beschouwd als een systeem dat niet alleen de waterlopen, maar ook het grondwater, de oevers en de valleien omvat, en de planten en dieren die er leven.

Het herstel, het behoud, de ontwikkeling en het duurzame gebruik van dit watersysteem is de kerngedachte van integraal waterbeleid. De contouren van het Vlaamse waterbeleid liggen vast in het decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003. Dat decreet zet de Europese kaderrichtlijn Water om in Vlaamse wetgeving en breidt de integrale aanpak verder uit met aspecten van oppervlaktewaterkwantiteit, waterbodems en overstromingen. Een integrale visie vergt een nauwe samenwerking tussen de waterbeheerders op de verschillende niveaus en tussen de verschillende beleidsdomeinen. In

Vlaanderen wordt dit overleg gevoerd in de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW), waar alle partijen op Vlaams niveau samenwerken aan een integraal waterbeleid. Het secretariaat en het voorzitterschap van de CIW is toevertrouwd aan de Vlaamse Milieumaatschappij.

Het integraal waterbeleid gaat uit van een gebiedsgerichte aanpak. De watersystemen worden opgedeeld in stroomgebiedsdistricten, stroomgebieden, bekkens en deelbekkens. Op elk van deze niveaus worden integrale beheerplannen opgemaakt: de stroomgebiedbeheerplannen van Schelde en Maas zijn tot 15 juni 2009 in openbaar onderzoek, de bekken- en deelbekkenbeheerplannen werden op 30 januari 2009 definitief vastgesteld.

Definitieve Bekkenbeheerplannen

Op 30 januari 2009 stelde de Vlaamse Regering de elf bekkenbeheerplannen en de bijhorende deelbekkenbeheerplannen vast. Dit is een belangrijke stap voorwaarts voor het integraal waterbeleid in Vlaanderen.

Elk bekkenbeheerplan bundelt de aspecten en de kenmerken van het watersysteem in het bekken en beschrijft welke kansen en knelpunten er zijn. Het centrale hoofdstuk van het plan is een weloverwogen visie op het waterbeheer binnen dat bekken. Die visie wordt in de praktijk vertaald naar concrete acties en maatregelen om het watersysteem gezonder, veiliger en aantrekkelijker te maken.

De bekkenbeheerplannen bevatten maatregelen om overstromingen tegen te gaan, van infrastructuurwerken tot baggeren of onkruid ruimen. De plannen tonen ook waar ruimte komt voor recreatie, welke watermolens gerestaureerd zullen worden, waar rioleringswerken gepland zijn, waar aan erosiebestrijding wordt gedaan, welke beken opnieuw zullen meanderen, enz. Heel wat van deze acties en maatregelen worden door de Vlaamse Milieumaatschappij uitgevoerd.

Verder werden in de bekkenbeheerplannen 13 overstromingsgebieden en 2 oeverzones afgebakend die meer ruimte aan water geven. Om de uitvoering van deze gebieden te ondersteunen, voorziet het decreet Integraal Waterbeleid in een aantal financiële instrumenten: onteigening, recht van voorkoop, aankoopplicht en vergoedingsplicht. Een voorstel van uitvoeringsbesluit om deze financiële instrumenten in de praktijk te brengen, werd vorig jaar principieel goedgekeurd. De bekkenbeheerplannen kunnen geraadpleegd worden via www.bekkenwerking.be. Via het geoloket bekkenwerking kan elke Vlaming op een eenvoudige manier nagaan welke acties in zijn buurt gepland zijn.

Ontwerp stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas

Het decreet Integraal Waterbeleid bepaalt dat Vlaanderen tegen 22 december 2009 stroomgebiedbeheerplannen moet vaststellen voor de stroomgebiedsdistricten van Schelde en Maas. Het is voor de eerste keer dat integrale waterplannen op stroomgebiedniveau worden opgesteld. De opmaak van de ontwerpplannen voor de stroomgebieden van de Schelde en de Maas in 2008 mag een echt huzarenstuk voor de Vlaamse Milieumaatschappij en haar partners genoemd worden.

Bij deze beide stroomgebiedbeheerplannen hoort ook een maatregelenprogramma. Hierin zijn de lopende en de geplande maatregelen van het Vlaamse waterbeleid opgenomen als basismaatregelen. Die maatregelen waren ook opgenomen in de 11 bekkenbeheerplannen. Die plannen bleken nog niet voldoende om aan de verwachtingen van Europa te voldoen. Daarom focussen de stroomgebiedbeheerplannen op aanvullende maatregelen.

Op 16 december 2008 startte het openbaar onderzoek van de Vlaamse stroomgebiedbeheerplannen. In het Europese en Vlaamse waterbeleid wordt immers veel belang gehecht aan inspraak en publieke participatie. Via inspraakvergaderingen, een infobrochure en de website www.volvanwater.be wil de CIW dan ook zo veel mogelijk belangenorganisaties en burgers informeren en stimuleren om de plannen te consulteren en erop te reageren.

Doordacht vergunningenbeleid

Voorkomen is beter dan genezen. Die wijsheid geldt ook voor integraal waterbeleid.

De Vlaamse Milieumaatschappij verleent voor verschillende rubrieken van Vlarem een advies. Voor oppervlaktewater is voornamelijk de lozingsproblematiek belangrijk. De adviezen voor grondwater handelen hoofdzakelijk over grondwaterwinningen en hun effecten op de grondwaterlichamen. Met haar advies streeft de Vlaamse Milieumaatschappij naar een minimale belasting en maximale bescherming van het milieu. In 2008 werden 1673 milieuvergunningsadviezen voor oppervlaktewater en 2376 milieuvergunningsadviezen voor grondwaterwinningen geadviseerd.

De Vlaamse Milieumaatschappij verleent ook advies voor de watertoets. Bij deze adviesverlening voor plannen en vergunningen wordt vooral gelet op het vrijwaren van de nodige ruimte voor water. De Vlaamse Milieumaatschappij gaat dan na of de projecten een mogelijk schadelijk effect kunnen hebben op de toestand van het grondwater of op de waterlopen die de Vlaamse Milieumaatschappij beheert. In 2008 is voor 1843 dossiers advies gegeven.

Metten is weten

Voor je maatregelen kunt voorstellen om een goede toestand van het water te behalen, moet je eerst weten hoe het met het oppervlaktewater, het grondwater en de waterbodems gesteld is. In de integrale visie krijgen meetnetten een belangrijke meerwaarde: zij moeten evolueren van een louter toestandsmeetnet naar een sturings- en bewakingsinstrument dat kan dienen om schade aan de watersystemen te voorkomen of minstens te beperken, die schade nauwkeurig te bepalen en het herstelproces aan de hand van gerichte meetcampagnes op te volgen.

De Vlaamse Milieumaatschappij bouwde hiervoor verschillende kwaliteitsvolle meetnetten uit, zoals het oppervlaktewatermeetnet, het afvalwatermeetnet, het

meetnet riooloverstorten, het meetnet waterbodems en het primair en freatisch grondwatermeetnet. De Europese kaderrichtlijn Water stelt nieuwe eisen aan de monitoring van het watersysteem: sinds 2007 worden bijvoorbeeld bijkomende facetten van de biologische waterkwaliteit gemeten: hogere waterplanten en microscopisch kleine algen die in het water zweven of vastzitten op oevers en waterplanten. Voor grondwater wordt een nieuw toetsingskader verplicht. Daarbij wordt onder meer rekening gehouden met de (hydro)geologische randvoorwaarden aan de hand van achtergrondniveaus; het bepalen van trends wordt bovendien verplicht. De grondwatermeetnetten van de Vlaamse Milieumaatschappij beantwoorden al aan deze bijkomende eisen.

Om de objectiviteit van de meetresultaten te waarborgen, ziet de Vlaamse Milieumaatschappij erop toe dat alle interne en externe monsternemings-, meet- en analyseactiviteiten op een erkende en kwaliteitsvolle manier uitgevoerd en gerapporteerd worden. Zo is het laboratorium van de Vlaamse Milieumaatschappij sinds 2001 geaccrediteerd door BELAC (Federale Overheid Economie, KMO, Middenstand en Energie) conform de internationale norm ISO 17025. Dit BELAC certificaat strekt zich uit over meerdere toepassingen (met name analyse van anorganische en organische pollutanten en zware metalen) in zowel water (afval-, grond- en oppervlaktewater), bodem (waterbodems, bagger- en ruimingsspecie en sediment) als omgevingslucht. Het VMM-laboratorium is tevens erkend door de Vlaamse Overheid voor het uitvoeren van wateranalyses (door Departement LNE) en voor het uitvoeren van analyses op bodem (door OVAM).

Niet alles kan worden gemeten. Emissies van diffuse bronnen, zoals het afvoerwater van landbouwgronden of hemelwater dat van de openbare weg afvloeit, kunnen niet worden gemeten. Ze worden daarom geïnventariseerd in een emissie-inventaris water op basis van schattingen. Die 'schattingen' gebeuren natuurlijk niet

lukraak. De Vlaamse Milieumaatschappij beschikt hiervoor over verschillende gesofisticeerde berekeningsmodellen.

Alle meetgegevens worden bijgehouden in een milieudatabank. De grondwatergegevens worden publiek gemaakt via de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV). Deze databanken zijn een onschatbare informatiebron voor milieurapportering en beleidsevaluatie.

Pesticidenreductie

Op 19 december 2008 keurde de Vlaamse Regering het nieuwe besluit inzake de reductieprogramma's ter vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaams Gewest goed.

Uit de evaluatie van het decreet van 21 december 2001 om het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten te verminderen bleek dat het louter vervangen van chemische bestrijdingsmiddelen door alternatieve bestrijdingstechnieken binnen de publieke ruimte niet altijd de verhoopte resultaten geeft. De publieke ruimte is immers vaak niet optimaal aangelegd voor een niet-chemisch beheer. Een geleidelijke omvorming van verhardingen en groen is daarom noodzakelijk. Dit is meteen ook de kernboodschap van het nieuwe besluit.

De omvorming kan een kleine aanpassing zijn, zoals het aanbrengen van voegvulmiddelen, maar ook een meer ingrijpende zoals de heraanleg van een volledig terrein. Om de openbare besturen te begeleiden bij de omvorming van het openbaar domein ontwikkelde de Vlaamse Milieumaatschappij de pesticidentoets. Bovendien worden sinds kort ook subsidies uitgereikt voor het inzetten van MiNa-werkers voor het onderhoud van de publieke ruimte en voor omvormingsprojecten.

Beheer onbevaarbare waterlopen

Een van de taken van de Vlaamse Milieumaatschappij is het beheer van een 80-tal onbevaarbare Vlaamse waterlopen, in totaal 1400 km lang. Hier neemt de Vlaamse Milieumaatschappij maatregelen om schade door overstromingen te beperken en om de beekvalleien ecologisch en landschappelijk op te waarderen.

Ecologisch herstel van waterlopen

De Vlaamse Milieumaatschappij streeft het ecologische herstel van waterlopen na. Hierbij wordt steeds rekening gehouden met de randvoorwaarden vanuit andere functies (wonen, landbouw, ...) in het valleigebied. De Vlaamse Milieumaatschappij stimuleert onder meer de vorming van meanders, legt oeverzones aan, bevordert de vismigratie en bestrijdt uitheemse waterplanten of 'invasieve exoten'.

Aanpakken van wateroverlast

De Vlaamse Milieumaatschappij probeert de schade van overstromingen maximaal te beperken door resoluut te kiezen voor natuurlijke oplossingen die aansluiten bij het watersysteem.

In de eerste plaats pakt ze de bron van de overstromingen aan en promoot ze kleinschalige maatregelen waardoor de bodem en het oppervlaktewater het overtollige water beter vasthouden. Is dit niet mogelijk, dan zorgt de Vlaamse Milieumaatschappij voor extra buffering, bijvoorbeeld door creatie van nieuwe natuurlijke overstromingsgebieden langs de oevers van rivieren. Pas in derde instantie voorziet de Vlaamse Milieumaatschappij aanvullende infrastructuur zoals wachtbekkens en pompstations. Maar geen enkel infrastructuurwerk is bestand tegen uitzonderlijke neerslag. De Vlaamse Milieumaatschappij ontwikkelde daarom de overstromingsvoorspeller: een instrument dat de menselijke, economische en materiële schade van wateroverlast kan beperken.

Oeverzone herstelt Abeek

In 2008 voerde de Vlaamse Milieumaatschappij werken uit voor het herstel van de Abeek in Bocholt. Dit gebeurde in drie fasen: eerst werd een visdoorgang aangelegd aan de Clootsmolen; vervolgens werd de structuur van de beek hersteld door middel van keerkribben, oeververflauwingen, ... En ten slotte werd een oeverzone van een twintigtal meter breed ingericht.

De Vlaamse Milieumaatschappij kocht deze oeverzone over een lengte van vier kilometer na overleg tussen de waterbeheerders, gemeenten en landbouw- en natuurorganisaties. Zo kon zij als waterbeheerder meewerken aan de realisatie van de doelstellingen van de Europese habitatrichtlijn, zonder de andere functies van het valleigebied te belemmeren. De Abeek stroomt met haar 38-km lange traject immers bijna volledig door natuurgebied. Maar in de vallei is nog heel wat intensieve landbouw te vinden, tot vlak naast de waterloop. De inrichting van een oeverzone bleek de gulden middenweg: deze oeverzones, waar geen bemesting of pesticiden gebruikt mogen worden, vormt een belangrijke

buffer tussen de akkers, weilanden en de waterloop. Dit project is onder meer belangrijk voor het herstel van beschermde vissoorten zoals de beekprik.

Rattenbestrijding

De Vlaamse Milieumaatschappij organiseert een permanente en intensieve rattenbestrijding langs de Vlaamse waterlopen. Muskusratten, beverratten en bruine ratten kunnen enorme ravage aanrichten. Ze graven complexe gangensystemen die oeververzakkingen en dijkdoorbraken kunnen veroorzaken. Ze zorgen voor vraatschade aan de bedrading van sturingsystemen en aan landbouwgewassen. En ze dragen ziekten over op mens en dier. Ratten planten zich razendsnel voort én verspreiden zich vliegensvlug.

Alleen door een gecoördineerde aanpak en een goede samenwerking met de provincies en natuurbeheerders kan de Vlaamse Milieumaatschappij de restpopulatie echt onder controle krijgen. Deze gecoördineerde aanpak volgens de actieve bestrijdingsmethode levert resultaat op: de restpopulatie muskusratten verkleint. De populatie bruine ratten is - ondanks de aanpak met giftig lokaas - veel moeilijker onder controle te krijgen.

Overstromingsvoorspeller Dijle-Zennebekken

Sinds 20 oktober 2008 staat de gedetailleerde overstromingsvoorspeller voor het Dijle-Zennebekken online. Die moet Leuven en omstreken waarschuwen voor wateroverlast bij hevige neerslag of storm.

Het systeem verwerkt een continue stroom van neerslagvoorspellingen en metingen ter plaatse en voorspelt twee dagen op voorhand het waterpeil van de onbevaarbare waterlopen. Bij risico op overstromingen trekt de Vlaamse Milieumaatschappij tijdig aan de alarmbel.

Eerder was ook al een gedetailleerde overstromingsvoorspeller voor de bekkens van de Dender en de Demer beschikbaar.

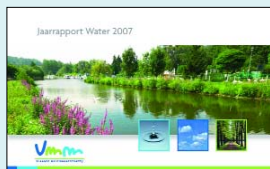
Voorspellingen kunnen door iedereen worden bekeken op www.overstromingsvoorspeller.be.

Rapporten water in de kijker

Jaarrapport Water 2007

De kwaliteit van het oppervlaktewater in Vlaanderen is de afgelopen 15 jaar aanzienlijk verbeterd. Die vooruitgang is de voorbije jaren echter minder uitgesproken dan in de jaren negentig. Dankzij de verdere saneringsinspanningen werd ook in 2007 een lichte verbetering opgemeten. Toch blijkt uit het Jaarrapport Water 2007 van de Vlaamse Milieumaatschappij dat aanhoudende inspanningen nodig zijn.

Nieuw: Jaarrapport Water in zakformaat

Het 'Jaarrapport Water 2007' verscheen voor het eerst in zakformaat. Je kunt deze publicatie gratis aanvragen bij het

Infoloket van de Vlaamse Milieumaatschappij (info@vmm.be; tel. 053 72 64 45) of downloaden via www.vmm.be/publicaties.

Voor een aantal parameters is de trend duidelijk positief, voor andere is de trendcurve eerder grillig. De waterbodempkwaliteit verbetert heel langzaam: 40% van de Vlaamse waterbodems is zo vervuild, dat het een bedreiging vormt voor het ecosysteem.

Indirecte lozingen van afvalwater vormen nog steeds een belangrijke negatieve factor in de kwaliteit van het oppervlaktewater. Het wegwerken van de oorzaken van overmatig werkende overstorten - openingen in de riolen- en collectorenstelsels waaruit bij hevige neerslag verdund afvalwater kan ontsnappen naar het oppervlaktewater - kan hieraan gedeeltelijk verhelpen. Deze en andere rioleringsknelpunten worden nu door de Vlaamse Milieumaatschappij in kaart gebracht, zodat naar een oplossing kan worden gezocht. Ook de heraanleg van bestaande rioleringsstelsels zal deze problemen op middellange termijn grotendeels oplossen.

Een andere belangrijke vervuilingfactor blijft het gebruik van bestrijdingsmiddelen, zowel door de land-

bouw als door de particulieren. Van verschillende middelen werden op sommige meetplaatsen sterk verhoogde concentraties gevonden; het verantwoord gebruik van bestrijdingsmiddelen blijft dus een verbeterpunt.

Grondwatersysteem

Als zoetwaterreserve is grondwater onmisbaar. Omdat we te veel water oppompen en het hemelwater door de toename van verharde oppervlakte steeds minder in de bodem kan doordringen, verdrogen heel wat grondwaterlagen in Vlaanderen. Bovendien zijn ze zeer kwetsbaar voor verontreiniging. Het herstel van verdroogde of vervuilde watervoerende lagen kost veel tijd. Dit brengt een duurzaam gebruik van het grondwater in gevaar.

Maar hoe is het nu gesteld is met het Vlaamse grondwater? Die vraag kan niet eenduidig worden beantwoord. Het Vlaamse grondwatersysteem is immers ingedeeld in zes verschillende grondwatersystemen: het Kust- en Poldersysteem, het Sokkelsysteem, het Brulandkrijtsysteem, het Centraal Vlaams Systeem, het Centraal Kempisch Systeem en het Maassysteem. Elk systeem heeft zijn eigen kenmerken. Het Sokkelsysteem bijvoorbeeld - de gespannen watervoerende lagen in delen van Oost- en West-Vlaanderen - wordt sterk bedreigd: omdat het grondwatergebruik de beperkte infiltratie sterk overstijgt, is de kwantitatieve en kwalitatieve toestand van de meeste grondwaterlichamen van dit grondwatersysteem slecht. Met een gericht beleid wil de Vlaamse Milieumaatschappij er de achteruitgang van de grondwatervoorraden en de kwaliteit van het grondwater tegengaan.

Voor elk van de zes grondwatersystemen maakte de Vlaamse Milieumaatschappij een wetenschappelijk rapport op. De rapporten kunnen gedownload worden via www.vmm.be.

Rapport drinkwaterkwaliteit 2005-2007

Drinkwater is water bestemd voor menselijke consumptie. Het moet dus veilig en gezond zijn om te drinken. De wetgeving bepaalt dat het water dat geleverd wordt door de waterleveranciers en dat bestemd is voor menselijke consumptie, te allen tijde 'gezond en schoon' moet zijn. In Vlaanderen moet het leidingwater aan de kwaliteitseisen voldoen op het punt waar het water ter beschikking komt van de klant, aan de kraan dus. De kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie wordt op zeer regelmatige basis gecontroleerd.

De drinkwatermaatschappijen zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wettelijk verplichte controle. Jaarlijks maken ze een controleprogramma op dat goedgekeurd moet worden door de Vlaamse Milieumaatschappij. De resultaten van deze controles worden jaarlijks overgemaakt aan de Vlaamse Milieumaatschappij.

In 2008 publiceerde de Vlaamse Milieumaatschappij het rapport met de gegevens van 2005 tot en met 2007. Het rapport kan besteld worden bij het VMM-Infoloket of geraadpleegd worden via www.vmm.be/publicaties.

Rapport sedimentexport

Het rapport sedimentexport beschrijft de resultaten van het sedimentmeetnet van de Vlaamse Milieumaatschappij van 2003 tot en met 2007. Het doel van het sedimentmeetnet van de Vlaamse Milieumaatschappij is inzicht te krijgen in de sedimentbewegingen in een stroomgebied en op de hoeveelheid sediment geëxporteerd door waterlopen. Het meetnet wordt sinds 2003 uitgebreid in een aantal hellende en erosiegevoelige stroomgebieden in de bekkens van de Bovenschelde en de Demer.

Uit de analyse van de sedimentexporten uit 18 stroomgebieden zijn verklarende factoren gevonden voor regionale en seizoensgebonden verschillen in sedimentexport in Vlaanderen. Daarnaast bespreekt dit rapport ook de sedimentafzettingen in sedimentvangen en in overstromingsgebieden. Uit de metingen blijkt dat sediment in de hellende leemstreek praktisch uitsluitend tijdens hoogwaterperioden door de waterloop wordt geëxporteerd. Zowel de hoeveelheid geëxporteerd sediment als de verdeling van de sedimentexport over het jaar blijkt sterk te verschillen naargelang de regio. De metingen onderbouwen concrete maatregelen, zoals de inplantingsplaats van sedimentvangen en maken een evaluatie van erosiebestrijdingsmaatregelen mogelijk.

Investeren in een beter milieu

De Vlaamse Milieumaatschappij kijkt erop toe dat het waterzuiverings- en rioleringsbeleid bijdraagt tot het bereiken van de goede oppervlaktewaterkwaliteit zoals voorgeschreven in de kaderrichtlijn Water. Bovendien let ze op de kostenefficiëntie van saneringsprojecten. Dit zijn in een notendop de taken van de Vlaamse Milieumaatschappij als ecologisch en economisch toezichthouder.

Ecologisch toezicht

De Vlaamse Milieumaatschappij stuurt het waterzuiverings- en rioleringsbeleid aan, zowel op gemeentelijk als bovengemeentelijk vlak. Belangrijke pijlers hierbij zijn de nieuwe zoneringsplannen voor het afvalwater. Deze plannen duiden straat per straat en huis per huis de gekozen saneringswijze (collectief of individueel) aan op het vlak van waterzuivering. Eind 2008 waren de zoneringsplannen van alle 308 Vlaamse gemeenten afgewerkt en werden 297 plannen al goedgekeurd door de Vlaamse minister van Leefmilieu.

Geoloket: de zoneringsplannen online

Om de zoneringsplannen voor iedereen digitaal raadpleegbaar te maken, ontwikkelde de Vlaamse Milieumaatschappij het 'geoloket zoneringsplannen', een internettoepassing die toelaat de zoneringsplannen van iedere Vlaamse gemeente te bekijken, tot op het niveau van de individuele woning.

Het geoloket is consulteerbaar via de website van de Vlaamse Milieumaatschappij (www.vmm.be) of rechtstreeks via <http://geoloket.vmm.be/zonering>.

Door de nieuwe indeling van de gemeenten in vier zuiveringszones - centraal gebied, collectief geoptimaliseerd buitengebied, collectief te optimaliseren gebied en individueel te optimaliseren gebied - was een aanpassing van Vlarem noodzakelijk. In gemeenten waar de nieuwe zonering in voege treedt, kunnen de Vlaremregels gebaseerd op de vroegere ABC-indeling immers niet meer worden toegepast. Op 9 mei 2008 keurde de Vlaamse Regering een wijziging goed aan Vlarem I en II.

De Vlaamse Milieumaatschappij heeft een belangrijke rol in de uitbouw en de optimalisatie van de zuiveringsinfrastructuur, onder meer door de opmaak en de opvolging van de gewestelijke investeringsprogramma's. Op 19 december 2008 keurde de Vlaamse Regering het optimalisatieprogramma 2010-2014 goed, waarin 186 zuiveringsprojecten voor een budget van 173,5 miljoen euro zijn opgenomen. De Vlaamse Milieumaatschappij zorgt tevens voor de opmaak van de programma's ter subsidiëring van de gemeentelijke investeringen in de zuiveringsinfrastructuur. In 2008 werd het vastleggingskrediet van 92 miljoen euro optimaal benut.

Ook de controle op de werking van de zuiveringsinfrastructuur in Vlaanderen is een opdracht voor de Vlaamse Milieumaatschappij. Voor de grote rioleringen en zuiveringsinstallaties gebeurt deze opvolging door middel van indicatoren. Dit gebeurt al in 41 zuiveringsgebieden die 50% van de totale vuilvracht vertegenwoordigen.

Economisch toezicht

De Vlaamse Milieumaatschappij ziet toe op de kosten-efficiëntie en een correcte kostentoerekening van de saneringskosten, zowel op gemeentelijk als op bovengemeentelijk vlak.

Om de gemeenten toe te laten op een uniforme wijze te rapporteren over hun saneringsactiviteiten, heeft de Vlaamse Milieumaatschappij een rapporteringsinstrument voor gemeentelijke rioleringsinitiatieven ontwikkeld. Het laat toe de inkomsten en uitgaven helder tegenover elkaar te zetten en het zal ook een zicht bieden op de werken die voor de komende jaren gepland zijn. Het rapporteringsinstrument werd in 2008 per provincie aan elke gemeente voorgesteld.

Ook wanneer de gemeente de sanering geheel of gedeeltelijk aan de drinkwatermaatschappij heeft overgelaten, moeten deze activiteiten gerapporteerd worden. Zo kan de Vlaamse Milieumaatschappij erop toezien dat de correcte wettelijke tarieven gehanteerd worden en dat de middelen van de gemeentelijke bijdrage of vergoeding wel degelijk gebruikt worden voor de gemeentelijke saneringsinfrastructuur.

Op bovengemeentelijk vlak houdt de Vlaamse Milieumaatschappij toezicht op de projecten die door het Vlaams Gewest zijn opgedragen aan Aquafin. De Vlaamse Milieumaatschappij kijkt of Aquafin de wet op de overheidsopdrachten volgt en zich aan de afgesproken timing en kostenraming houdt. Als het project is afgerond, controleert de Vlaamse Milieumaatschappij of alle afspraken nagekomen zijn, of het project tegen een maatschappelijk verantwoorde kostprijs werd uitgevoerd en of de waterkwaliteit verbeterd. In 2008 heeft Aquafin 81 projecten opgeleverd aan het Vlaams Gewest.

De Vlaamse Milieumaatschappij houdt ook toezicht op de contracten die bedrijven met Aquafin afsluiten om hun afvalwater te zuiveren. In 2008 beoordeelde ze 14 nieuwe contractaanvragen. Daarnaast controleert de Vlaamse Milieumaatschappij of Aquafin de kosten op een correcte manier aanrekent aan de bedrijven die sedert 2005 een saneringscontract hebben afgesloten.

Drinkwaterfactuur uitgeplozen

Als economisch toezichthouder deed de Vlaamse Milieumaatschappij de voorbije jaren onderzoek naar de integrale drinkwaterprijs. De integrale drinkwaterprijs bevat verschillende elementen:

- de abonnementsprijs;
- de prijs voor de productie en levering van drinkwater;
- de bijdrage voor de riolering (gemeentelijke bijdrage);
- de bijdrage voor de afvalwaterzuivering (bovengemeentelijke bijdrage).

Uit de resultaten blijkt dat de drinkwaterprijs in Vlaanderen sterk varieert. Die was in de maand mei van 2008 met 1,8 euro per kubieke meter het laagst in Baarle-Hertog en met 3,4 euro per kubieke meter het hoogst in Zaventem.

Om de consumenten te informeren, ontwikkelde de Vlaamse Milieumaatschappij een gratis informatie-instrument dat je kan raadplegen op de website. Hiermee kan een consument enerzijds de eigen drinkwaterfactuur ontcijferen en anderzijds ook uitrekenen hoeveel euro bespaard kan worden door minder water te verbruiken.

Meer info via www.vmm.be/water/drinkwaterfactuur

Heffingen

De Vlaamse Milieumaatschappij inde in 2008 ruim 85,8 miljoen euro aan heffingsinkomsten. Dit bedrag is de som van de heffing op de waterverontreiniging en de heffing op de grondwaterwinning. De inkomsten worden opnieuw geïnvesteerd in een beter leefmilieu.

De Vlaamse Milieumaatschappij vestigde in 2008 80,1 miljoen euro heffingen: 20,6 miljoen euro aan heffing op de grondwaterwinning, 3,3 miljoen euro aan heffing op de waterverontreiniging voor kleinverbruikers (gezinnen en kleinere bedrijven) en 56,2 miljoen euro aan heffing op de waterverontreiniging voor grootverbruikers (bedrijven en landbouwers). Een deel van de gevestigde heffing werd geïnd in 2008, een ander deel zal pas later, eventueel als gevolg van administratieve of gerechtelijke invordering, geïnd worden.

Van de heffing op de waterverontreiniging voor grootverbruikers zijn al twee bedragen in mindering gebracht: de bovengemeentelijke saneringsbijdrage (31,7 miljoen euro) aangerekend door de openbare waterdistributie-maatschappijen en de contractvergoeding (5,1 miljoen euro) aangerekend door Aquafin.

Heffingen.be vernieuwd

De website www.heffingen.be werd volledig vernieuwd. Alle praktische en inhoudelijke informatie over de heffing op waterverontreiniging en de heffing op winning van grondwater zijn daar te vinden. De informatie is overzichtelijk ingedeeld voor gezinnen, landbouwers en bedrijven of instellingen. Ook alle formulieren, informatie over de jaarlijkse aangifte, uitleg over de berekening van de heffingen met actuele voorbeelden, een overzicht van de verschillende vrijstellingen en de wetgeving zijn te bekijken op deze website.

Neem een kijkje op www.heffingen.be.

Lucht

Wat luchtkwaliteit betreft, staat de Vlaamse Milieumaatschappij in voor het monitoren van de luchtkwaliteit, het opmaken van de emissie-inventaris lucht, het monitoren en voorspellen van ozon, stikstofoxiden en fijn stof en het adviseren over milieuvergunningen.

Monitoring luchtkwaliteit

De Vlaamse Milieumaatschappij controleert voortdurend de luchtkwaliteit door de aanwezigheid van schadelijke stoffen in de omgevingslucht te meten.

De resultaten van die metingen worden verzameld in wetenschappelijke rapporten. Die publicaties bieden heel wat informatie over de bronnen en de verspreiding van luchtvervuiling.

Jaarrapport Luchtkwaliteit 2007

Dankzij de vele inspanningen om minder vervuilende stoffen uit te stoten, is de concentratie van een aantal vervuilende elementen vandaag lager dan bij het begin van de metingen. Voor dioxines en zwaveldioxide is die verbetering spectaculair. Voor een aantal andere stoffen zoals stikstofoxiden, fijn stof en ozon is die verbetering minder uitgesproken en niet altijd evenredig met de verminderde uitstoot in Vlaanderen.

In 2007 werden alle grenswaarden - behalve die voor fijn stof en lood - gerespecteerd. Wat de toekomstige grenswaarde voor stikstofdioxide betreft, kunnen zich vanaf 2010 bij het van kracht worden van de nieuwe grenswaarde van NO₂ problemen voordoen in de Antwerpse haven en de Antwerpse agglomeratie. Uit vroeger onderzoek bleek dat ook op andere verkeersintensieve

locaties nog concentraties boven de norm kunnen voorkomen. De toekomstige streefwaarden voor nikkel, cadmium en arseen zullen in de omgeving van de ferro- en nonferro-industrie moeilijk gehaald worden.

Het rapport kan geraadpleegd worden via www.vmm.be/publicaties.

Resultaten dioxine- en PCB-depositie

Sinds 1995 meet de Vlaamse Milieumaatschappij de dioxinedepositie in Vlaanderen. De toestand verbeterde de afgelopen jaren opmerkelijk. De algemeen dalende trend zette zich verder in het voorjaar van 2008. Ook in gebieden die extra in de gaten worden gehouden omwille van hun hoge waarden uit het verleden, is een merkbare verbetering opgetekend. Slechts een klein aantal stations - met name in de regio Oostrozebeke-Desselgem - vertonen een hogere dioxinedepositie door de aanwezigheid van één of meerdere lokale onbekende bronnen. De hoogste PCB-concentraties worden nog steeds gemeten in de buurt van metaalshredders, die zich meestal in industrieel gebied bevinden. De Vlaamse Milieumaatschappij start in 2009 in een aantal regio's een uitgebreid meetprogramma op om het verontreinigde gebied preciezer af te bakenen.

Emissie-inventaris Lucht

De Vlaamse Milieumaatschappij inventariseert de lozingen in de lucht afkomstig van de industrie, gebouwenverwarming, verkeer, land- en tuinbouw en de natuur. De resultaten verzamelt ze in het 'Jaarrapport Lozingen in de lucht, 1990-2007'.

Uit de resultaten van de Emissie-inventaris Lucht blijkt dat er aanzienlijk minder verontreinigende stoffen geloosd worden dan in de beginjaren '90. Zo is de uitstoot van koolstofmonoxide (CO) en dioxines sinds 1990 respectievelijk met 46% en 92% gedaald. De emissies van fijn stof, PM10 en PM2,5 dalen in 2007 respectievelijk tot 62% en 57% van het niveau in 1995. De verzurende emissie, verantwoordelijk voor de zogenaamde 'zure regen', is sinds 1990 met 49% afgenomen. Dit is vooral te danken aan de dalende uitstoot van zwaveldioxide (SO₂) en ammoniak (NH₃).

De uitstoot van ozonvormende stoffen (voornamelijk stikstofoxiden en vluchtige organische stoffen) is in diezelfde periode met 36% gedaald. Die uitstoot, voornamelijk door verkeer en industrie, draagt bij tot de overschrijding van de ozondrempels op warme zomerdagen.

De ozonafbrekende emissies - verantwoordelijk voor het zogenaamde gat in de ozonlaag - zijn sinds 1995 ten gevolge van aanpassingen aan de reglementering met maar liefst 75% afgenomen.

De broeikasgasemissies zijn in de beschouwde periode eveneens gedaald ten opzichte van 1990. Daarmee zet de dalende trend, in 2006 in Vlaanderen ingezet, zich verder voort. Die daling is vooral te danken aan een verminderde uitstoot van N₂O, CH₄ en de F-gassen. De CO₂-emissie is in diezelfde periode gestegen.

Het rapport 'Jaarrapport Lozingen in de lucht, 1990-2007' kan gedownload worden via www.vmm.be/publicaties; wie een papieren exemplaar wenst, kan dat gratis bestellen bij het VMM-Infoloket.

Nieuwe richtlijn Lucht goedgekeurd

Op 21 mei 2008 werd de Europese richtlijn Lucht (2008/50/EG) definitief goedgekeurd.

De nieuwe richtlijn bundelt alle vorige richtlijnen in verband met de kwaliteit van de omgevingslucht, stroomlijnt de wetgeving en stelt nieuwe normen voor met betrekking tot fijn stof (PM2,5). De reeds bestaande grens- en streefwaarden zijn niet veranderd.

Tegen 2020 moeten de lidstaten de PM2,5-stofdeeltjes, die het meeste gevaar opleveren voor de volksgezondheid, in stedelijke gebieden met gemiddeld 20% terugdringen t.o.v. het niveau in 2010. Tegen 2015 moet de concentratie PM2,5-stofdeeltjes in deze gebieden lager zijn dan 20 microgram/m³.

Op hun volledige grondgebied moeten de lidstaten een PM2,5-grenswaarde van 25 microgram/m³ in acht nemen. Deze grenswaarde moet uiterlijk in 2015 gerespecteerd worden. Tot slot wordt een indicatieve grenswaarde ingevoerd voor PM2,5 tegen 2020: dan zou deze tot 20 microgram/m³ moeten zijn teruggebracht.

Voorspellen van ozon- of smogpieken

De Vlaamse Milieumaatschappij volgt de luchtkwaliteit in Vlaanderen continu op. Dankzij deze metingen kan de Vlaamse Milieumaatschappij waarschuwen voor smog- of luchtvervuiling.

Wintersmog - Fijn stof

Te hoge concentraties van fijn stof in de omgevingslucht kunnen leiden tot smogwaarschuwingen en ermee gepaard gaande verkeersmaatregelen.

Zodra er ten minste twee dagen na elkaar hoge fijnstofconcentraties worden verwacht, krijg je op bepaalde ringwegen en autosnelwegen in Vlaanderen snelheidsbeperkingen tot 90 km/u.

In 2008 waren er twee smogepisodes door fijn stof met activering snelheidsbeperking: één in februari 2008 (2 dagen, met name 18 en 19 februari) en één vanaf 30 december 2008 (4 dagen, inclusief 1 en 2 januari 2009).

Zomersmog - Ozon

Op warme en zonnige zomerdagen is er soms te veel ozon in de lucht. Dit noemen we ozonsmog. Ozon wordt gevormd onder invloed van zonlicht op warme dagen in aanwezigheid van stikstofoxiden en vluchtige organische stoffen. De belangrijkste bronnen zijn het verkeer, de industrie en het gebruik van vluchtige oplosmiddelen. Er waren in 2008 twee 'ozondagen', met name op 1 en 27 juli 2008. Een ozondag is een dag met op ten minste één meetplaats in Vlaanderen een overschrijding van de EU-informatiedrempel.

Advies milieuvergunningen

Net zoals voor de aspecten 'oppervlaktewater' en 'grondwater' verleent de Vlaamse Milieumaatschappij advies voor milieuvergunningaanvragen van bedrijven. Met haar advies streeft de Vlaamse Milieumaatschappij naar een minimale belasting van het milieu.

Milieu

Milieurapportering

De Vlaamse Milieumaatschappij coördineert de opmaak van het Milieurapport Vlaanderen (MIRA). MIRA beschrijft, analyseert en evalueert de toestand van het Vlaamse leefmilieu, bespreekt het gevoerde milieubeleid en blikt vooruit op het milieu van morgen.

Vorbereiding MIRA-S

In het najaar van 2009 verschijnt het tweede scenario-rapport, MIRA-S 2009. De bevindingen van MIRA-S 2009 dienen als basis voor het MINA-plan 4 (2011-2015), de milieubeleidsplanning van de Vlaamse Regering. Dit plan geeft de richting aan waarin de overheid wil gaan met het milieubeleid.

Op een onafhankelijke en wetenschappelijke manier wordt nagegaan hoe ons milieu er in de toekomst kan uitzien. De bedoeling is een inzicht te geven hoe het milieu kan evolueren en de invloed die het beleid hierop heeft. Aan de hand van drie scenario's - het referentie-scenario, het Europa-scenario en het visionaire scenario - geeft het rapport aan hoe de maatschappelijke ontwikkelingen evolueren en wat de milieueffecten daarvan kunnen zijn.

De opmaak van MIRA-S is een omvangrijke opdracht. Het MIRA-team was in 2008 al volop bezig met de voorbereidingen. Zo werd een 'Blauwdruk Toekomstverkenning MIRA-S 2009' opgemaakt en een brede

oproep naar medewerkers met uiteenlopende expertise gelanceerd. Alle MIRA-producten zijn immers het resultaat van een intense samenwerking tussen wetenschappers, deskundigen, beleidsbetrokkenen en ambtenaren. De veronderstellingen van de scenario's bij de verschillende sectoren zoals huishoudens, transport,... werden uitgebreid besproken met experts. Verder werden al een aantal sectorstudies uitgevoerd en een aantal scenarioanalyses per thema voorbereid, onder meer voor waterkwaliteit, lawaai, fijn stof, fotochemische luchtverontreiniging en verzuring.

MIRA-T 2008 Indicatorrapport

In 2008 werd het MIRA-T 2008 Indicatorrapport voorbereid. Het bevat een selectie van feiten en cijfers over het milieu in Vlaanderen. Meer dan 100 indicatoren behandelen samen het volledige milieudomein. Het MIRA-T 2008 Indicatorrapport verschijnt in het voorjaar van 2009. Meer cijfers en achtergrondinformatie zijn beschikbaar op de website www.milieurapport.be.

Hoe milieubelastend is de Vlaamse tuin?

Naar schatting 13 % van de Vlaamse oppervlakte wordt ingenomen door privé-tuinen, maar hoe die tuinen er precies uitzien en hoe die worden onderhouden, dat is niet zo duidelijk. Het MIRA-team wou nagaan wat de milieu-impact van de Vlaamse tuinen is. Daarom liet de Vlaamse Milieumaatschappij in 2008 een studie 'Inputs en Outputs van privé-tuinen' uitvoeren.

De onderzoekers organiseerden een internetenquête die 3666 keer volledig werd ingevuld. Daarnaast werden in de pilotgemeente Herent 25 diepte-interviews of tuinbezoeken uitgevoerd. Dit onderzoek schetst een beeld van hoe tuiniers omgaan met bestrijdingsmiddelen, water, energie en meststoffen en hoeveel gazonmaaisel en snoeihout er uit onze tuinen komt. De resultaten zijn niet representatief voor heel Vlaanderen, maar geven alvast een eerste indruk.

De resultaten suggereren dat privé-tuinen in vergelijking met landbouwgebied minder impact hebben op het milieu. Privé-tuinen vormen echter een leefruimte voor het gezin, waardoor het gebruik van bestrijdingsmiddelen, zelfs in lagere dosissen, zeker niet te verwaarlozen is.

'Leren om te keren' voor het onderwijs

In 2008 publiceerde de Vlaamse Milieumaatschappij de brochure 'Leren om te keren' over MIRA. Leren over het milieu en over de oorzaken van milieuvervuiling is de weg naar de oplossing. Vandaar: leren om te keren... Deze brochure richt zich tot de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Leerkrachten krijgen een zetje in de rug bij de voorbereiding van een les of een project rond milieu. De brochure stelt enkele milieuthema's voor: water, lucht, klimaat en afval. De cijfers, meetgegevens en onderzoeksresultaten van MIRA worden in grafieken en tabellen weergegeven. Een duidelijke tekst bij de figuren zorgt ervoor dat leerkrachten er onmiddellijk mee aan de slag kunnen. Elk thema wordt afgesloten met een aantal suggesties voor de verwerking van de inhoud.

Deze brochure kan worden gedownload via www.vmm.be/publicaties; wie een papieren exemplaar wenst, kan dat gratis bestellen bij het VMM-Infoloket.

Internationaal milieubeleid

Milieu houdt niet op bij de grenzen. De Vlaamse Milieumaatschappij heeft daarom de opdracht om samen te werken op het niveau van de gewesten en op internationaal vlak, in Europa en daarbuiten.

Beleidsadvies Europese richtlijnen

De Vlaamse Milieumaatschappij stelt haar ervaring en expertise ten dienste van het internationale beleid voor de toekomst. Zo treedt de Vlaamse Milieumaatschappij op als 'trekker' bij de totstandkoming van Europese richtlijnen over water en lucht.

Eind 2008 werd de Richtlijn 2008/105 van 16/12/2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid goedgekeurd. Hierin worden Europese milieukwaliteitsnormen vastgesteld voor 33 prioritair stoffen en 8 andere verontreinigende stoffen. De lidstaten hebben 18 maanden de tijd om deze richtlijn te implementeren in de eigen wetgeving.

Internationale rapportering

De Vlaamse Milieumaatschappij werkt intensief mee aan internationale rapporten door meetdata aan te leveren aan de Europese Unie, de Verenigde Naties, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling De rapporten over luchtvervuiling door ozon en klimaatveranderingen zijn daar in 2008 een mooi voorbeeld van.

Vorbereiding Europees voorzitterschap

In de tweede helft van 2010 is België samen met Spanje en Hongarije voorzitter van de Europese Unie. Op Vlaams niveau is al in 2008 van start gegaan met de voorbereiding van dit Europees voorzitterschap. De Vlaamse Milieumaatschappij en de andere leden van het Vlaams Overleg Internationaal Milieubeleid (VOIM) maakten alvast een eerste oplijsting van de te verwachten dossiers. Er werd rekening gehouden met de analyse van de bestaande Europese regelgeving, het werkprogramma van de Commissie voor 2009 en met lopende regelgevingsdossiers.

Internationale samenwerking en kennis-uitwisseling

Als dynamische en grensverleggende organisatie wil de Vlaamse Milieumaatschappij de internationale samenwerking en uitwisseling van kennis stimuleren: we starten Europese en bilaterale projecten op en organiseren uitwisselingen en evenementen met buitenlandse zusterinstellingen.

In 2008 ontving de Vlaamse Milieumaatschappij 6 buitenlandse delegaties, onder meer uit Zuid-Korea. Omgekeerd gingen VMM-personeelsleden 134 keer op buitenlandse zending.

Overstromingsprojecten met Europese financiering van start

Door het veranderende klimaat vallen in België steeds meer uitzonderlijke hoeveelheden regen op kortere tijd. Deze extreme regenval zorgt ervoor dat velden, wegen, dorpen of zelfs hele delen van steden blank komen te staan. Om beter gewapend te zijn in de strijd tegen dit soort van overstromingen, is de Vlaamse Milieumaatschappij ingestapt in 3 Europese samenwerkingsprojecten: Alfa, FRC en Wave. Samen met partners uit Noord-West-Europa probeert de Vlaamse Milieumaatschappij een antwoord te vinden op de vragen van morgen. De drie projecten kunnen rekenen op de steun van Interreg IVB NWE, een belangrijk financieringsinstrument voor de regio's in Europa.

Alfa heeft tot doel de regio Noord-West-Europa te beschermen tegen de effecten van overstromingen door klimaatverandering. Het project wil technische oplossingen ontwikkelen en implementeren voor het creëren van nieuwe capaciteit voor wateropslag of -afvoer, solidariteit uitbouwen tussen stroomopwaartse en stroomafwaartse gebieden en de verschillende

functies (natuur, recreatie, ...) in het doelgebied optimaliseren. In het kader van dit project voert de Vlaamse Milieumaatschappij een aantal belangrijke aanpassingen door aan de Kleine Nete tussen Kasterlee en Herentals om de waterberging, het natuurherstel en recreatie te verbeteren. Een belangrijke factor hierin is het gedeeltelijk herstellen van de historische situatie van de waterloop. Hierdoor verbetert niet alleen de afwatering, maar kan ook de natuurlijke plantengroei zich herstellen.

FloodResilientCity

FRC gaat dieper in op overstromingen in grote steden, waar er tevens een enorme druk bestaat op de open ruimte voor woningen. De projectpartners onderzoeken hoe de schade door overstromingen beperkt kan worden en hoe het herstel ervan kan worden bevorderd door het beter inplannen en het aanpassen van gebouwen, infrastructuren en economische activiteiten. Daarnaast beogen ze het risico op overstromingen te verminderen door de implementatie van een aantal fysieke, technische, niet-structurele en procedurele maatregelen voor het beheer van watersystemen. Tot slot willen ze ook masterplannen voor het herstel ontwerpen en beleidsmakers, waterbeheerders en publiek bewustmaken van de problematiek.

Voor de twee Belgische steden Brussel en Leuven voorziet de Vlaamse Milieumaatschappij het opstellen van masterplannen. Daarnaast plant de Vlaamse Milieumaatschappij ook een kosteneffectiviteitsstudie voor de aanleg van een ondergrondse wachtbekken in Woluwe, alsook voor de renovatie van de middeleeuwse kaaimuren in Leuven om de stad beter tegen overstromingen te beschermen.

Wave situeert zich net als Alfa in de landelijke context. De partners onderzoeken hoe ze de druk van de klimaatsverandering op de regionale watersystemen kunnen verminderen. Door de ontwikkeling van klimaatbestendigere watersystemen kunnen economische verliezen worden beperkt of zelfs voorkomen. Daarnaast is het de bedoeling de bevolking meer duidelijkheid te geven over de risico's, risicoverantwoordelijkheid, risicodekking en de omgang met risico's. Verder streven de partners ernaar dat klimaatsverandering een centraal thema wordt bij de planning, het management, en de operationele activiteiten van alle organisaties die bij dit project betrokken zijn.

In dit kader pakt de Vlaamse Milieumaatschappij de overstromingsproblematiek in het Denderbekken aan. De Dender is een typische regenrivier: bij hevige neerslag treedt hij buiten zijn oevers, tijdens droge periodes wordt het een bijna stilstaand water. Om scheepvaart mogelijk te maken, wordt het waterpeil kunstmatig hoog gehouden. Dit leidt tot afwateringsproblemen voor een aantal zijrivieren, zoals de Molenbeek in Zandbergen nabij Geraardsbergen. Om de omwonenden van de Molenbeek beter te beschermen bouwt de Vlaamse Milieumaatschappij in Zandbergen een wachtbekken. In het project wordt gebruik gemaakt van de VMM-overstromingsvoorspeller. Deze innovatieve oplossing wordt momenteel nog niet toegepast in de ons omringende landen.

Op 24 september 2008 werd het **project Interactief Waterbeheer** goedgekeurd. Dit project wordt medegefinancierd door Interreg IVA Gensregio Vlaanderen - Nederland. Het project beoogt de voorkoming van wateroverlast en de verbetering van het oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit door interactie met de

bewoners en de landbouwsector. De Vlaamse Milieumaatschappij zal in dit project de watermolen 'Oude Wasserij' in Meerhout restaureren, met als doel de bevolking op een duurzame manier tegen overstromingen te beschermen en bezoekers over integraal waterbeheer te informeren.

Cartora: gezamenlijke rattenbestrijding met de Franstalige burens

Op 1 januari 2008 ging het project Cartora (Cartographie transfrontalière de l'infestation des rats musqués) officieel van start. Dit project, dat de financiële steun geniet van Interreg IV A Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen, heeft als doel de bestrijding van de muskusrat in de grensstreek intensiever aan te pakken en in kaart te brengen. De rol van de Vlaamse Milieumaatschappij bestaat erin om door middel van een aantal gerichte campagnes de restpopulatie van ratten in het grensgebied te meten.

Project ScaldWIN goedgekeurd

Op 5 december 2008 werd het Interreg IVB - project ScaldWIN goedgekeurd, een transnationaal samenwerkingsproject waarbij verschillende overheidsinstanties uit het internationaal stroomgebied van de Schelde betrokken zijn. Er wordt samengewerkt rond het ecologisch herstel, met bijzondere aandacht voor vismigratie, de grensoverschrijdende monitoring en modellering van sedimentenvrachten, de monitoring en modellering van 2 grensoverschrijdende grondwatersystemen, de ontwikkeling van een gemeenschappelijke set van (economische) indicatoren en informatieverspreiding. De Vlaamse Milieumaatschappij is 'lead partner', wat betekent dat ze de volledige projectcoördinatie voor haar rekening neemt.

Een zuivere bron van informatie

Via informatie en sensibilisatie wil de Vlaamse Milieumaatschappij de bedrijven, de burgers en de landbouwers aanzetten tot milieusparend gedrag.

VMM-rapporten

De Vlaamse Milieumaatschappij brengt jaarlijks flink wat publicaties uit. In 2008 publiceerde de Vlaamse Milieumaatschappij 20 rapporten over water en lucht en werden de milieurapporten MIRA-T 2007 Indicatorrapport en MIRA-BE 2007 (beleidsevaluatie) in het Engels vertaald.

Meer info: www.vmm.be/publicaties of www.milieurapport.be

www.vmm.be

In dit activiteitenverslag kwam www.vmm.be al verschillende keren ter sprake. De website van de Vlaamse Milieumaatschappij biedt een schat aan informatie over water, lucht en milieu: VMM-publicaties, achtergrondinformatie, onderliggende cijfers en databanken...

Elektronische nieuwsbrief

De Vlaamse Milieumaatschappij informeert bedrijven, openbare besturen en onderzoekers via een elektronische nieuwsbrief. Die geeft in korte overzichtelijke blokken de belangrijkste informatie over de activiteiten en realisaties van de Vlaamse Milieumaatschappij weer. Inschrijven kan via www.vmm.be/nieuwsbrief.

Verrekijker

In elke editie van Verrekijker, het publieksmagazine van de Vlaamse Milieumaatschappij, wordt een bepaald aspect van het leefmilieu uitgewerkt in een verhelderend dossier. Verrekijker geeft heel wat praktische informatie en concrete tips, en dat helemaal gratis!

Meer info: www.vmm.be/verrekijker

Infoloket

Het Infoloket is het aanspreekpunt van de Vlaamse Milieumaatschappij voor burgers, organisaties, bedrijven, onderwijs, overheden en zo meer. In 2008 werden in totaal 7628 vragen geregistreerd. De belangrijkste doelgroepen zijn burgers (35%), onderwijs (22%), bedrijven (21%) en gemeenten (10%). Het Infoloket is elke werkdag bereikbaar via tel. 053 72 64 45 of via info@vmm.be.

Milieukenniscentrum

Het milieukenniscentrum van de Vlaamse Milieumaatschappij bundelt informatie over het milieu in het algemeen en over water en lucht in het bijzonder. Iedere werkdag stelt het zijn collectie boeken, rapporten, tijdschriften en video's beschikbaar. Maak bij voorkeur een afspraak via tel. 053 72 64 46 of via mkc@vmm.be. Zo kunnen de bibliotheekmedewerkers u helpen bij uw zoektocht.

Milieukenniscentrum, Dr. De Moorstraat 24-26, 9300 Aalst.

Een bezoek waard

De Vlaamse Milieumaatschappij nam in 2008 deel aan volgende beurzen, infodagen of evenementen: Batibouw 2008 (Brussel), Participatieproject luchtkwaliteit (Beerse), vlario-dag 2008 (Edegem), VIRBO-studiedag (Keerbergen), Educatieve veldwerkdag (Ieper), Week van de Zee (De Panne), de Geologica-jobbeurs (Gent), Natuur in Mij (Jabbeke), Open Tuindag (Merchtem), Infomarkt zware metalen (Overpelt - Mol), Borgerrio (Borgerhout), Open Monumentendag (Aalst en Merelbeke), VDAB-Banenmarkt (Wieze), de Open Klimaathuizen (Leuven) en de VVSG- dag Lokaal waterbeleid (Mechelen).

Verder organiseerde de Vlaamse Milieumaatschappij tal van infovergaderingen over of inhuldigingen van VMM-projecten, zoals bijvoorbeeld een infodag over de overstromingsproblematiek van de Molenbeek in Zandbergen (Grimminge), een infodag over het Rivierherstelproject de Kleine Nete (Herentals), de voorstelling van de overstromingsvoorspeller Dijle-Zennebekken (Leuven) en een feest naar aanleiding van de 15de verjaardag van het VMM-laboratorium te Gent.

Raadpleeg onze evenementenagenda:

www.vmm.be/evenementen

Klachtenmanagement

In de loop van 2008 ontving de klachtencoördinator van de Vlaamse Milieumaatschappij 35 klachten. Slechts twee hiervan werden volledig gegrond verklaard. De klachten handelen grotendeels over heffingen. Een veel voorkomende klacht heeft te maken met verwarring tussen de saneringsbijdrage die betaald wordt aan de drinkwatermaatschappij en de heffing aan Vlaamse Milieumaatschappij voor wie over een eigen waterwinning beschikt. Er is tevens een lichte stijging van het aantal klachten over de uitbetalingstermijn van de premie die wordt toegekend voor het plaatsen van een individuele zuiveringsinstallatie.

De klachtenrapportage 2008 kan geraadpleegd worden op de website van de Vlaamse Milieumaatschappij (www.vmm.be).

Procedure klachten

In eerste instantie kunt u voor een klacht contact opnemen met het VMM-Infoloket of de betrokken dienst. Normaal kunnen zij u immers het snelst verder helpen. Vindt u daarna dat u onvoldoende bent geholpen, neem dan contact op met de klachtencoördinator van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Een klacht indienen bij de klachtencoördinator is eenvoudig. Het kan per gewone brief (niet aangetekend), per mail, per fax of telefonisch. De klachtencoördinator start dan een onafhankelijk onderzoek en zoekt naar een oplossing.

Klachtencoördinator Vlaamse Milieumaatschappij
A. Van de Maelestraat 96
9320 Erembodegem
Tel. 053 72 64 45
Fax 053 71 10 78
info@vmm.be

Welke gegevens dient u in uw brief of e-mail te vermelden?

- uw naam, adres en telefoonnummer;
- wanneer u telefonisch te bereiken bent;
- een omschrijving van de feiten van de klacht en het tijdstip waarop deze hebben plaatsgevonden;
- de reden waarom u daarover klaagt;
- de reactie of het antwoord op deze klacht door de bevoegde afdeling of dossierbehandelaar.

De klachtencoördinator stuurt u binnen de 10 dagen een ontvangstmelding. Het onderzoek duurt maximaal 45 dagen, afhankelijk van de moeilijkheidsgraad van de klacht. Wanneer u bij de klachtencoördinator een klacht indient, start deze een onafhankelijk onderzoek. Er wordt niet alleen gezocht naar een individuele oplossing voor uw probleem; door uw klacht draagt u ook bij tot een betere dienstverlening van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Interne organisatie

Personeel

De personeelsleden zijn het belangrijkste kapitaal van een organisatie. De Vlaamse Milieumaatschappij biedt haar medewerkers tijd en ruimte om opleidingen te volgen en om zich te ontplooiën. Bovendien geven we iedereen de kans een gezond evenwicht te vinden tussen werk- en privé-leven.

Feiten en cijfers

Op het einde van 2008 telde de Vlaamse Milieumaatschappij 1050 personeelsleden. Dit cijfer betreft het totale aantal personeelsleden dat met de Vlaamse Milieumaatschappij door een arbeidsovereenkomst of statuut is verbonden. Ieder personeelslid telt voor een eenheid, ongeacht of deze aan- of afwezig is, voltijds of deeltijds werkt, bezoldigd of onbezoldigd (bijvoorbeeld personeelsleden die met voltijdse loopbaanonderbreking zijn of genieten van onbetaald verlof). Het cijfer van de voltijdse equivalenten is een nauwkeuriger indicator van het beschikbare personeelsbestand, aangezien de afwezige personeelsleden, die niet worden bezoldigd, niet worden meegeteld.

De Vlaamse Milieumaatschappij onderschrijft het actieplan gelijke kansen en diversiteit van de Vlaamse overheid dat streeft naar een hogere vertegenwoordiging van kansengroepen in het eigen personeel. Hierdoor zal het personeelsbestand op termijn een afspiegeling vormen van de samenstelling van de bevolking. Bij aanwerving zijn de kwaliteiten van kandidaten belangrijker dan hun leeftijd, geslacht, etnische afkomst, handicap of nationaliteit.

Personeelsbezetting op 31/12/2008

	Eenheden	Voltijdse equivalenten
Statutairen	809	719
Contractuelen	241	213
Totaal	1050	932

97 van die 1050 personeelsleden zijn ter beschikking gesteld van de nv Aquafin, waar ze meewerken aan de exploitatie van de zuiveringsinfrastructuur.

Leeftijdsstructuur

	mannen	vrouwen	totaal
< 30 jaar	67	59	126
30-39 jaar	127	143	270
40-49 jaar	208	138	346
> 50 jaar	204	104	308
Totaal	606	444	1050

Opleidingsniveau

niveau	mannen	vrouwen	totaal
A	192	136	328
B	71	58	129
C	119	119	238
D	224	131	355

A = universitair onderwijs of hoger onderwijs lange type

B = hoger onderwijs korte type

C = hoger secundair onderwijs

D = lager secundair onderwijs of lager onderwijs

Aantal personeelsleden van allochtone origine: 12

Aantal personeelsleden met een arbeidshandicap: 9

Tevreden medewerkers

Begin 2008 peilde de Vlaamse Milieumaatschappij naar de tevredenheid van haar medewerkers. De responsgraad lag op 53%: dit laat vrij betrouwbare resultaten en conclusies toe, maar ligt toch zo'n 5% lager dan bij de personeelspeiling van de Vlaamse overheid.

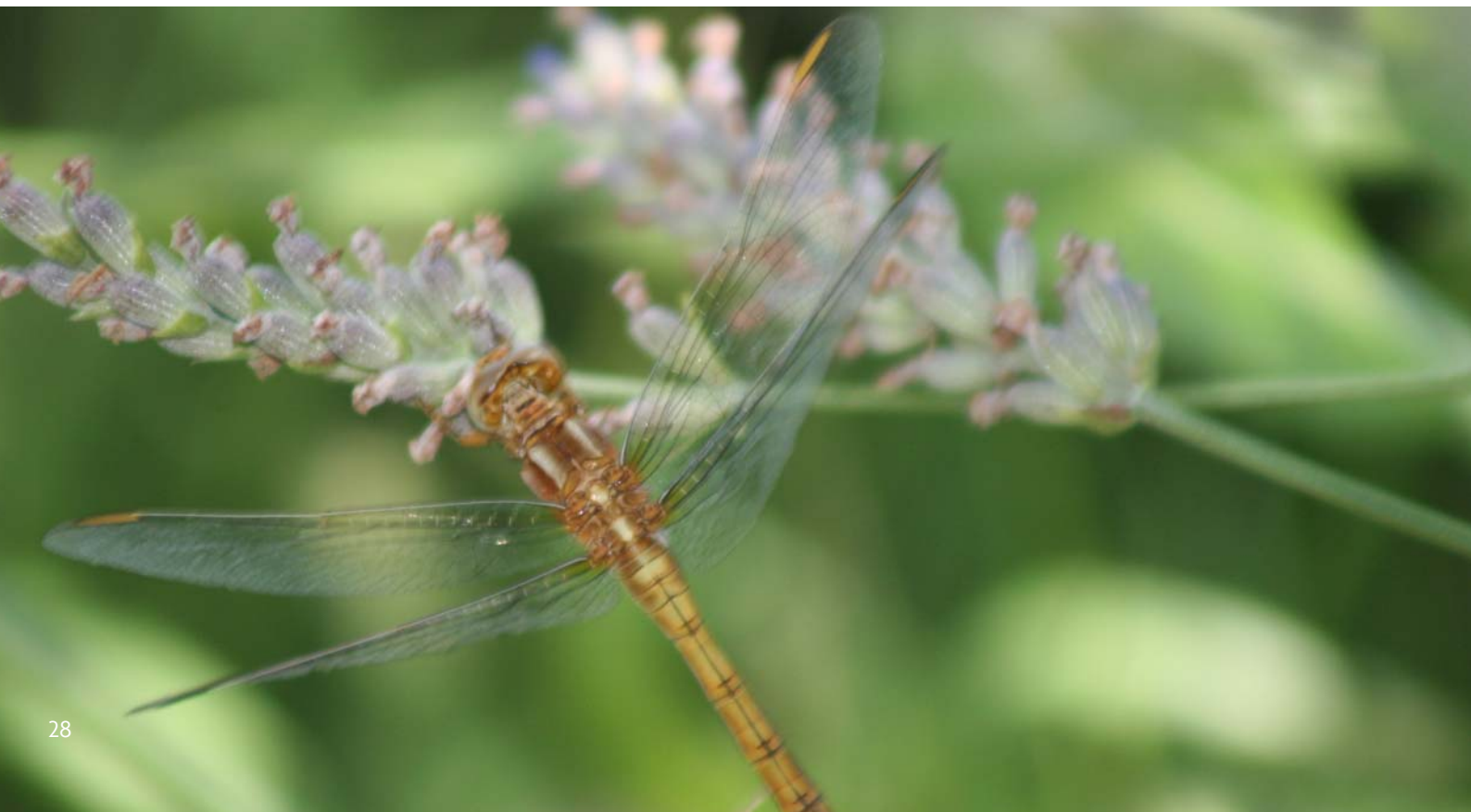
Meer dan 87% van de ondervraagde medewerkers zegt dat ze over het algemeen tevreden zijn met hun werk. Opvallend is het hoge percentage personeelsleden dat de Vlaamse Milieumaatschappij als werkgever zou aanbevelen bij familie en vrienden: maar liefst 89% antwoordt hier positief, dit is 10% meer dan het gemiddelde bij de Vlaamse overheid (79%). 95% van de VMM'ers doet zijn werk graag en 89% vindt dat dit werk belangrijk is voor de Vlaamse Milieumaatschappij. Heel positief is ook dat 91% vindt dat de Vlaamse Milieumaatschappij waardevol werk levert voor de samenleving.

Maar liefst 87% van de medewerkers is positief over de mogelijkheden om werk en privéleven op elkaar af te stemmen. Over het loon is een gemiddelde VMM'er slechts matig tevreden. De cijfers van de Vlaamse Milieumaatschappij liggen echter in de lijn van die van de Vlaamse overheid.

Kwaliteitsvolle dienstverlening

De Vlaamse Milieumaatschappij zou de vele taken en opdrachten onmogelijk kunnen uitvoeren zonder een degelijke interne ondersteuning op het vlak van kennisbeheer, organisatie- en procesontwikkeling, juridische advisering en ondersteuning, financieel beheer en facility management, personeelsbeheer, ICT en interne communicatie. Kwaliteitszorg en klantentevredenheid zijn de pijlers van de managementondersteunde diensten van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Sedert 1 januari sporen informatica, kennisbeheer, kwaliteitszorg en organisatiebeheersing samen. De Vlaamse Milieumaatschappij legt hiermee de klemtoon op het strategische beheer van kennis, met name de afstemming van processen, kwaliteitsborging, risicomanagement en controle over kennis en interne informatiestromen. Als hulpmiddel hiertoe werd een 'kennisnet' in gebruik genomen.

Interne milieuzorg

De Vlaamse Milieumaatschappij vraagt grote inspanningen van bedrijven en burgers voor een beter milieu. Het is dan ook vanzelfsprekend dat ze zelf het goede voorbeeld geeft. De Vlaamse Milieumaatschappij wil de negatieve impact van haar producten en diensten zo veel mogelijk beperken en bijdragen tot een duurzaam milieuedrag. Via een werkgroep Intern Leefmilieu voert de Vlaamse Milieumaatschappij actie op verschillende terreinen: afvalbeheer, energie- en waterverbruik, mobiliteit, duurzaam aankoopbeleid, ...

Duurzame mobiliteit

De Vlaamse Milieumaatschappij sensibiliseert haar medewerkers om dienstverplaatsingen zo veel mogelijk met het openbaar vervoer of met een dienstfiets te doen. Slechts als dit niet of moeilijk haalbaar is, kan een dienstwagen gebruikt worden. Ook dan promoten we carpoolen. Toch kan niet iedereen zo maar de auto aan de kant laten: bij de Vlaamse Milieumaatschappij zijn heel wat medewerkers zoals monsternemers en terreinwerkers dagelijks de baan op. De Vlaamse Milieumaatschappij investeert daarom in een duurzaam wagenpark. De Ecoscore is een belangrijke parameter bij de aankoop van haar voertuigen. De Ecoscore is een indicator tussen 0 en 100 die de milieuvriendelijkheid van een specifiek voertuig weergeeft. Hierbij wordt rekening gehouden met de impact op het broeikas-effect en de luchtkwaliteit en de geluidshinder. Alle nieuwe dieselwagens van de Vlaamse Milieumaatschappij worden aangekocht met een roetfilter.

De Vlaamse Milieumaatschappij organiseerde in 2008 voor haar medewerkers die vaak de baan op moeten een opleiding 'eco-driving'. Eco-driving staat voor een rijstijl die efficiënt, zuinig en milieuvriendelijker is. Bovendien bevordert die rijstijl ook nog eens de veiligheid en doorstroming van het verkeer.

Ook voor het woon-werkverkeer levert de Vlaamse Milieumaatschappij inspanningen voor een duurzame mobiliteit. Ze houdt rekening met de bereikbaarheid met het openbaar vervoer bij de locatie van haar vestigingen, biedt gratis abonnementen op het openbaar vervoer en een fietsvergoeding aan. Zo'n 257 medewerkers wandelden, fietsten, namen trein, tram, bus of carpool-

den van 5 tot 30 mei 2008 naar het werk in het kader van de campagne 'ik kyoto'.

Voorbeeldig gebouw in Leuven

De Vlaamse Milieumaatschappij nam in oktober 2008 het nieuwe centraal besturingsgebouw in gebruik, gelegen naast de brandweerkazerne in Leuven. In het besturingsgebouw worden alle gegevens in het kader van de overstromingsvoorspeller voor het bekken van de Dijle-Zennebekken gecentraliseerd.

De Vlaamse Milieumaatschappij had van bij het eerste concept de ambitie om van dit gebouw een voorbeeld te maken inzake duurzaamheid en watergebruik. Het is gebouwd volgens het passiefhuisprincipe, wat betekent dat het compact, supergeïsoleerd en luchtdicht is zodat bijkomende verwarming overbodig wordt. Verder maakt het gebouw maximaal gebruik van duurzame energiebronnen. En vanzelfsprekend wordt de grootste aandacht besteed aan duurzaam omgaan met water.

Op 18 oktober 2008 stond het besturingsgebouw open voor het publiek tijdens de 'Open Klimaathuizen'. De bedoeling van die Open Klimaathuizen is zo veel mogelijk mensen 'warm maken' voor energievriendelijk bouwen door hen bouwervaringen uit eerste hand mee te geven.

Financiële overzichten

Rekeningen 2008

Bij Decreet van 7 mei 2004 (BS 11 juni 2004), in werking getreden door een besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006, ontstond op 1 april 2006 de nieuwe rechtspersoon IVA VMM, rechtsopvolger van de VOI VMM en van de vroegere afdeling Water van het departement Leefmilieu en Infrastructuur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Het IVA VMM is onderworpen aan de regels opgelegd door de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut. Dit verplicht het agentschap jaarlijks volgende rekeningen voor te leggen:

- Uitvoeringsrekening van de begroting: de indeling van de begroting is conform de normen van het Europees Systeem van Rekeningen 1995 (ESR 95) van de uitgaven en de ontvangsten van de overheid. Het verschil tussen de aangerekende ontvangsten en uitgaven - inclusief alle vaststaande rechten en verplichtingen - vormt het begrotingsresultaat van het jaar.
- Balans en resultatenrekening met toelichting: de boekhouding wordt gevoerd conform de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 1997 betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering voor de Vlaamse Openbare Instellingen. De benaming en de interpretatie van de rekeningen zoals vastgesteld door dit besluit wijkt op een aantal punten af van het genormaliseerd rekeningstelsel (MAR).

Balans en resultatenrekening zijn integraal opgenomen, de uitvoeringsrekening van de begroting op 31 december 2008 is beknopt weergegeven.

Uitvoeringsrekening Begroting

De Vlaamse Milieumaatschappij verwerft haar middelen grotendeels via de dotaties voorzien op de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap (programma's LC, CG, DD en GD) en via de dotaties op de Minafonds-begroting.

Door de overheveling van de afdeling Water naar de VMM op 1 april 2006 zijn er een aantal dotaties voor het operationeel beheer van watersystemen bijgekomen. Het bedrag van de bestaande algemene werkings- en investeringsdotaties is eveneens beduidend toegenomen.

De totale ontvangsten aangerekend op de begroting van de VMM voor het begrotingsjaar 2008 bedragen 123,520 miljoen euro. De aangerekende uitgaven belopen 99,684 miljoen euro. Dit resulteert in een positief begrotingsaldo van 23,836 miljoen euro op 31 december 2008.

De totale uitgaven en ontvangsten zijn in 2008 met 16,679 miljoen euro toegenomen tegenover 2007. Dit is in hoofdzaak te wijten aan de stijging van de werkingskosten en de personeelskosten (met 4,165 miljoen euro), aan de stijging van de specifieke werkingskosten voor het operationeel beheer van watersystemen (4,500 miljoen euro), aan de gestegen investeringen voor het operationeel beheer van watersystemen (met 2,829 miljoen euro) en tenslotte aan het begrotingssaldo van het jaar 2008 zelf (6,419 miljoen euro).

Het positief gecumuleerd begrotingssaldo op 31 december 2008 is samengesteld als volgt:

- een positief saldo op de werkingsmiddelen van 6,214 miljoen euro. Dit saldo is hoofdzakelijk gerealiseerd op de algemene werkingsdotatie LC4146B. Dit komt omdat deze dotatie volledig uitbetaald wordt, ongeacht de uitvoeringsgraad. Dit gebeurt in periodieke schijven op basis van het dotatiebesluit. Alle andere werkingsdotaties worden door VMM geprefinancierd en teruggevorderd aan de hand van bewezen uitgaven.
- een tekort van 1,718 miljoen euro op de investeringsdotatie LC6142B voor de investeringen in meetnetten en milieudatabank, een positief saldo van 2,415 miljoen euro op de investeringsdotatie LC6144B voor duurzame roerende en onroerende goederen en een tekort van 0,491 miljoen euro op de investeringsdotatie LC6147B voor

operationeel waterbeheer. Investerings worden eveneens geprefinancierd, maar het BVR van 21 mei 1997 laat niet toe om de teruggevorderde investeringssubsidies of -toelagen te boeken zolang ze niet werkelijk op de rekening ontvangen zijn. Door de vertraging in de terugbeta-

ling worden negatieve of positieve saldi mogelijk.

- het overgedragen, niet aangewend gecumuleerd begrotingssaldo 2007 ten bedrage van 17,416 miljoen euro.

Onderstaande tabel geeft schematisch de soorten uitgaven met de eraan gekoppelde ontvangsten weer.

ONTVANGSTEN		EUR	UITGAVEN		EUR
		31.12.2008			31.12.2008
Werkingsdotatie (LC4146B)		78.447.225	Werkingskosten		86.622.548
Eigen ontvangsten		1.259.703			
EU-instellingen & Administratie		107.637			
Buitenlands Beleid (DD3507B)					
Dotatie Administratie Gezondheidszorg (GD4104E)		355.706			
Dotatie provisie CFO-vergoeding (CG4102B)		0			
Werkingsdotatie operationeel beheer watersystemen (LC4149B)		12.666.426			
Dotatie Minafonds artikel LC4150BC		140.610	Sociale vrijstellingen en moratorium-intresten i.v.m. milieueffingen afvalwater- en grondwater		140.610
Investeringsubsidies (LC6142B)		937.535	Investeringsmeetnetten (LC6142B)		2.655.855
Investeringsdotatie (LC6144B) roerende goederen		1.581.007	Duurzame roerende goederen		1.656.269
Eigen ontvangsten		40.551			
Investeringsdotatie (LC6144B) onroerende goederen		1.313.125	Oprichting en renovatie gebouwen		566.261
Eigen ontvangsten		1.702.563			
Investeringsdotatie operationeel beheer watersystemen (LC6147B)		4.969.180	Investerings operationeel beheer watersystemen		5.460.548
Dotatie voor subsidies aan polders en wateringen (LC6146B)		821.901	Subsidies aan polders en wateringen ter verbetering onbevaarbare waterlopen		821.901
Dotatie voor subsidies aan drinkwatermaatschappijen en openbare besturen (LC6150BC)		876.030	Subsidies aan drinkwatermaatschappijen en openbare besturen (LC6150BC)		876.030
Terugstorting lasten leningen door de hogere overheid		341.730	Lasten leningen		341.730
Ontvangsten toegewezen aan het Fonds voor de Waterhuishouding		324.457	Spijziging van het Fonds voor de Waterhuishouding		324.457
Aanwending van het Fonds voor de Waterhuishouding		217.743	Investerings ten laste van het Fonds voor de Waterhuishouding		217.743
Overgedragen begrotingssaldo 2007		17.416.514	Over te dragen begrotingssaldo 2008		23.835.691
		123.519.643			123.519.643

Balans

		EUR	EUR
		31.12.2008	31.12.2007
ACTIVA			
VASTE ACTIVA		378.684.380	399.430.157
II. IMMATERIELE VASTE ACTIVA	21	3.698.514	1.721.540
Software	214	3.698.514	1.721.540
III. MATERIELE VASTE ACTIVA	22/27	374.922.627	397.645.230
Terreinen en gebouwen	220-223	117.178.064	117.823.040
Werken van burgerlijke bouwkunde	224-229	58.576.344	59.394.989
Installaties, machines en uitrusting	23	16.913.226	16.782.029
Meubilair en materieel	24	3.357.591	2.990.440
Rollend materieel	240	1.537.540	1.499.959
Varend materieel	241	2.820	1.838
Informatica en telematica	243	1.550.676	1.257.430
Kantoormeubilair	244	266.555	231.213
Andere materiële vaste activa	26	173.029.243	199.092.555
Terreinen exploitatie	260	15.817.425	15.934.631
Installaties waterzuivering	261	157.211.818	183.157.924
Vaste activa in aanbouw	27	5.868.159	1.562.177
Gebouwen	270	5.868.159	1.562.177
IV. FINANCIËLE VASTE ACTIVA	28	63.239	63.387
Aandelen	284	4.670	4.670
Borgtochten in contanten	288	58.569	58.717
VLOTTENDE ACTIVA		43.523.133	31.066.509
V. VORDERINGEN OP MEER DAN EEN JAAR	29	362.150	588.378
Overige vorderingen i.v.m. leningen	291	362.150	588.378
VI. VOORRADEN	3	34.966	35.308
Hulpstoffen	31	34.966	35.308
VII. VORDERINGEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR	40/41	42.883.740	28.835.175
Handelsvorderingen	40	468.606	331.731
Overige vorderingen	41	42.415.134	28.503.444
Te ontvangen werkingsdotaties	4130	42.104.992	28.021.585
Te ontvangen kapitaalsubsidies	4133	226.228	315.791
Te ontvangen rentedotaties	4136	0	0
Diverse vorderingen	416	83.914	166.068
VIII. GELDBELEGGINGEN	50/54	0	0
IX. LIQUIDE MIDDELEN	55/59	652	1.372.378
Banken	55	393	390
Kassen	57	259	157
Rekeningen CFO	59	0	1.371.831
X. OVERLOPENDE REKENINGEN	490/491/495	241.625	235.270
Over te dragen kosten	490	241.625	235.270
Wachtrekening	499	0	0
TOTAAL DER ACTIVA		422.207.513	430.496.666
PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN		401.060.990	411.605.728
I. KAPITAAL	10	495.787	495.787
III. HERWAARDERINGSMEERWAARDEN	12	901.727	901.727
IV. RESERVES	13	4.112.597	0
Onbeschikbare reserves	131	4.112.597	0
V. OVERGEDRAGEN NETTO RESULTAAT	14	-68.722.183	-76.392.717
VI. DOTATIES, SUBSIDIES, TOELAGEN EN SOORTGELIJKE	15	464.273.062	486.600.931
VREEMD VERMOGEN		21.146.523	18.890.938
VII. VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN	16	0	4.005.884
Overige risico's en kosten	163	0	4.005.884
VIII. SCHULDEN OP MEER DAN EEN JAAR	17	362.993	589.221
Kredietinstellingen	173	362.150	588.378
Overige - ontvangen borgen	178	843	843
IX. SCHULDEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR	42/48	20.750.180	14.275.187
Tijdens boekjaar vervallende schulden > 1 jaar	420/429	310.142	481.859
Financiële schulden kredietinstellingen (CFO)	430/433	4.207.363	0
Handelsschulden - gewone crediteuren	44	9.702.413	7.904.817
Schulden belastingen en bezoldigingen	45	6.530.262	5.888.511
Overige schulden	47/48	0	0
X. OVERLOPENDE REKENINGEN	492-493-496	33.350	20.646
Toe te rekenen kosten	492	6.345	17.928
Over te dragen opbrengsten	493	2.722	2.646
Wachtrekening	499	24.283	72
Niet bestemd begrotingsaldo		0	0
TOTAAL DER PASSIVA		422.207.513	430.496.666

Resultatenrekening

	CODES	EUR	
		31.12.2008	31.12.2007
OPERATIONELE OPBRENGSTEN			
	70/74	131.245.475	129.711.704
Lopende opbrengsten	70	408.389	454.082
Inkomens- en kapitaaloverdrachten	73	129.351.843	127.239.836
Andere operationele opbrengsten	74	1.485.243	2.017.786
OPERATIONELE KOSTEN			
	60/64	120.988.748	119.950.125
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	6.454.086	6.147.171
Diensten en diverse goederen	61	26.569.385	20.747.840
Personeelskosten	62	51.566.899	49.086.250
Afschr. en waardevermin. op immat. - en materiële vaste activa	630	36.238.033	37.544.427
Waardeverminderingen op voorraden	631/632	0	0
Voorzieningen	633/637	-4.005.884	4.005.884
Inkomensoverdrachten	640	3.200.591	2.182.705
Andere operationele kosten	641/649	965.638	235.848
OPERATIONEEL RESULTAAT		10.256.727	9.761.579
FINANCIËLE OPBRENGSTEN			
	75	1.971	511
Opbrengsten uit vlottende activa	751	116	469
Gerealiseerde wisselopbrengsten	754	1.855	42
Andere financiële opbrengsten	756/759	0	0
FINANCIËLE KOSTEN			
	65	60.216	42.111
Kosten van schulden	650	25.939	40.393
Gerealiseerde wisselverliezen	654	2.475	106
Bankkosten	657	66	3
Verwijlintresten	658	31.737	1.609
FINANCIËEL RESULTAAT		-58.245	-41.600
UITZONDERLIJKE OPBRENGSTEN			
	76	1.630.951	43.303
Meerwaarden op de realisatie van vaste activa	763	1.630.951	43.303
Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/769	0	0
UITZONDERLIJKE KOSTEN			
	66	46.303	29.050
Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, immateriële en materiële vaste activa	660	46.303	29.036
Minderwaarden op realisatie van vaste activa	663	0	0
Andere uitzonderlijke kosten	664/669	0	14
UITZONDERLIJK RESULTAAT		1.584.648	14.253
NETTO RESULTAAT VAN HET JAAR		11.783.130	9.734.232

Hierna volgt een korte bespreking van de voornaamste evoluties in 2008 ten opzichte van 2007 zoals die in de balans en resultatenrekening tot uiting komen.

ACTIVA

III. Materiële vaste activa

De daling van de vaste activa met 20,746 miljoen euro is te wijten aan de daling van de rubriek van de 'Materiële vaste activa', namelijk van de subrubriek 'Andere materiele vaste activa'.

Daaronder vinden we de waterzuiveringsinfrastructuur terug. Doordat de Vlaamse Milieumaatschappij sedert 1991 geen nieuwe waterzuiveringsinfrastructuur meer bouwt, zijn de enige bewegingen in de balans de waarde depreciatie door de jaarlijkse afschrijvingen, de buitengebruikstellingen en verkopen. De daling op deze subrubriek bedraagt 26,899 miljoen euro.

De rubriek 'Immateriële vaste activa' is in 2008 netto met 1,977 miljoen euro toegenomen. Dit is voornamelijk, en in afnemend belang, te wijten aan belangrijke software-ontwikkelingen voor respectievelijk het operationeel bekkenmodel voor de Dijle, het beheersinformatie rapporteringssysteem (BIS), de Emissie-inventaris Lucht (EIL) en de uitbreiding van de meetnettensoftware Water.

Verder is een verschuiving gebeurd tussen de subrubrieken 'Werken van burgerlijke bouwkunde' en 'Vaste activa in aanbouw'. In 2008 werden de reeds gedane uitgaven voor niet-opgeleverde werken burgerlijke bouwkunde

van de afdeling Operationeel Waterbeheer op balansdatum naar de subrubriek 'Vaste activa in aanbouw' overgeboekt. Dit in tegenstelling tot 2006 en 2007. Door de lange voorbereiding en bouwduur van deze werken (stuwten, wachtbekkens e.d.) drong deze werkwijze zich op om tot een correct beeld in de balans te komen.

V. Vorderingen op meer dan één jaar

Deze rubriek omvat de van de overheid op termijn te ontvangen toelagen ter dekking van de openstaande schulden op meer dan 1 jaar (cf. Rubrieken VIII en IX van het passief). De vorderingen die binnen het jaar - dus in 2009 - ontvangen zullen worden, worden overgeboekt naar vorderingen op ten hoogste één jaar. Door deze boeking verminderden de vorderingen op meer dan één jaar met 0,226 miljoen euro.

VI. Voorraden

Dit betreft het magazijn van de onderhoudsdienst in Oostende waar een beperkte stock van het meest courante materiaal voor het onderhoud van de wagens en de monsternemingtoestellen aanwezig is.

VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar

De vorderingen op ten hoogste één jaar namen toe met 14,049 miljoen euro ten opzichte van 2007. Dit is voornamelijk te wijten aan stijging van de toegekende, nog niet ontvangen dotaties 2008 (13,912 miljoen euro) in het bijzonder van basisallocaties LC41.46B en LC41.49B. Bij basisallocatie LC41.46B is dit het gevolg van het betalingsritme bepaald door het Centraal Financieringsorgaan (CFO) van de afdeling Financieel Management. Bij basisallocatie LC41.49 volgt de stijging van het bedrag aan te ontvangen dotatie de stijging van de door VMM geprefinancierde uitgaven voor de werking van het Operationeel Waterbeheer. De ordonnanceringen volgen met enige vertraging de overdracht en de toename van de gesplitste vastleggingskredieten na de integratie van de afdeling Operationeel Waterbeheer met de VOI Vlaamse Milieumaatschappij op 1 april 2006.

De vordering in verband met leningen die binnen het jaar

2009 vervallen (zie vorderingen op meer dan één jaar) bedraagt nog slechts 0,226 miljoen euro.

VIII. Geldbeleggingen

Conform het besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 1993 wordt het thesauriebeheer van de Vlaamse Openbare Instellingen centraal beheerd door de afdeling Financieel Management van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Milieumaatschappij heeft dus geen eigen geldbeleggingen, maar ontvangt of betaalt een marktconforme vergoeding op een theoretische kaspositie.

In 2008 werd door de afdeling Financieel Management geen vergoeding voor het goed financieel beheer 2007 meegedeeld of betaald. Tevens kregen de IVA's en EVA's van het IVA Centrale Accounting de instructie dat deze vergoeding over 2007 pas in 2009 in resultaat mocht worden genomen.

IX. Liquide middelen

De negatieve kaspositie van de Vlaamse Milieumaatschappij op 31 december 2008 (-4,207 miljoen euro) is overgeboekt naar de subrubriek van het passief 430/433 'Financiële schulden kredietinstellingen'.

X. Overlopende rekeningen van het actief

Het betreft hier voornamelijk facturen met factuurdatum in 2008 waarvan de prestatie slaat op 2009, bijvoorbeeld huur- en onderhoudscontracten. Begrotings-technisch worden deze uitgaven aangerekend in het jaar 2008, boekhoudkundig in het jaar 2009.

PASSIVA

IV. Reserves

De Vlaamse Milieumaatschappij beschikt over 2 begrotingsfondsen: het Fonds voor het Grondwaterbeheer en het Fonds voor de Waterhuishouding.

Naar aanleiding van de consolidatie van de ESR-begrotingsrapporteringen en de proefbalansen van de IVA's en de EVA's met het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, is vanaf 2008 door Financiën en Begroting (IVA Centrale Accounting) een uniforme boekingswijze voor het verwerken van de inkomsten en aanwending van fondsen opgelegd.

Eerder was ons informeel medegedeeld dat dit verplicht via de post voorzieningen op de balans geboekt zou moeten worden. Daarom werden zowel de eigen ontvangsten 2006, 2007, 2008 als de overdrachten van het departement LNE op de rubriek 'Voorzieningen voor overige risico's en kosten' (163-165) op de balans geboekt.

De nieuwe instructies van het IVA Centrale Accounting (per schrijven van 22 september 2008) bepalen nu echter dat reservefondsmutaties verwerkt moeten worden via de resultaatverwerking en onbeschikbare reserves - ongeacht of er wel een te bestemmen winstsaldo is.

Vandaar dat op balansdatum 2008 de eerder aangelegde voorzieningen werden teruggenomen. Hierdoor verhoogde het te bestemmen resultaat van het boekjaar met 4,113 miljoen euro tot 11,783 miljoen euro en werd eerstgenoemd bedrag bij de resultaatverwerking aan de onbeschikbare reserves toegevoegd (post 13 op het passief).

V. Overgedragen resultaat

Het overgedragen verlies is ten opzichte van 2007 gedaald van 76,393 naar 68,722 miljoen euro. Dit is te danken aan het positief resultaat van het boekjaar 2008 (11,783 miljoen euro waarvan echter 4,113 miljoen euro aan de onbeschikbare reserves werd toegevoegd). Dit resultaat wordt verder besproken bij de resultatenrekening.

VI. Toelagen

Conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 1997 worden de toelagen in gelijke mate afgeschreven als de aankoopprijs van de activa die ermee gefinancierd worden.

De afname van de investeringstoelagen in de balans met 22,328 miljoen euro is als volgt samengesteld:

	Miljoen EUR
Afgeschreven toelagen in 2008	-36,228
Ontvangen toelagen in 2008 BA 61.42 meetnetten	+0,938
Ontvangen toelagen in 2008 BA 61.44 roerende en onroerende goederen	+2,894
Ontvangen toelagen in 2008 BA 61.47 operationeel beheer watersystemen	+4,969
Ontvangen toelagen in 2008 opleveringen operationeel beheer (*)	+5,099
Totaal	-22,328

(*) Investerings die op de begroting van het departement LNE werden vastgelegd (vóór 1 april 2006) werden in 2008 nog op deze vastlegging geordonnanceerd. De installaties komen zo, na oplevering en ingebruikname, zonder pecuniaire tegenprestatie op de balans van de Vlaamse Milieumaatschappij. Deze financieringsbron wordt als toelage beschouwd.

VII. Voorzieningen voor risico's en kosten

De beschikbare saldi op het Fonds voor het Grondwaterbeheer en op het Fonds voor de Waterhuishouding (overdrachten plus spijziging minus toepassingen) werden op 31 december 2008 overgeboekt naar de Onbeschikbare reserves (zie boven) conform de instructies van het IVA Centrale Accounting.

VIII. Schulden op meer dan één jaar

Deze rubriek daalt aanzienlijk, door de jaarlijkse overboeking op afsluitdatum naar schulden op ten hoogste één jaar (0,226 miljoen euro). Zie ook rubriek 'V. Vorderingen op meer dan één jaar' van het actief.

De leningen die op 31 december 2008 nog op de balans van de Vlaamse Milieumaatschappij staan, zijn de zogenaamde 'Gewestleningen' waarvan de aflossing en intrestlasten betaald worden door de federale overheid. Het gaat om 14 leningen waarvan de langst lopende in 2013 afgelost zal zijn.

IX. Schulden op ten hoogste één jaar

De negatieve kaspositie van de Vlaamse Milieumaatschappij op 31 december 2008 (-4,207 miljoen euro) is overgeboekt naar de subrubriek 'Financiële schulden bij kredietinstellingen'.

De gewone handelsschulden namen in 2008 toe met 1,798 miljoen euro. Deze stijging is aannemelijk in verhouding tot de stijging van de budgetten en de inkomende facturen door de integratie van de afdeling Operationeel Waterbeheer.

Naar aanleiding van de opmerkingen van het IVA Centrale Accounting op de rekeningen Vlaamse Milieumaatschappij 2006, wordt sedert 2007 de correcte toerekening aan de periode van de weddes van december niet meer via de 'Overlopende rekeningen van het passief' geboekt, maar via deze rubriek 'Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten'. Deze schulden wegens bezoldigingen stegen met 0,642 miljoen euro door de hogere loonlast en door de zwaardere RSZ-afrekening van het vierde kwartaal 2008 ten opzichte van 2007.

X. Overlopende rekeningen van het passief

Het betreft hier in de eerste plaats facturen met factuurdatum in 2009 waarvan de prestatie slaat op 2008. Begrotingstechnisch worden deze uitgaven aangerekend in het jaar 2009, boekhoudkundig in het jaar 2008.

Verder is er nog een bedrag van 0,024 miljoen euro dat op 31 december 2008 werd ontvangen in het kader van het Scalditproject waarvan Vlaamse Milieumaatschappij lead partner is, en dat op 7 januari 2009 werd doorgestort naar het Nederlandse Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

RESULTATENREKENING

Operationeel resultaat

De operationele opbrengsten (70/74) zijn grotendeels samengesteld uit de werkingsdotatie vanuit BA 41.46 (78,447 miljoen EUR) en de in resultaat name van ontvangen investeringstoelagen (36,237 miljoen EUR) die de Vlaamse Milieumaatschappij in gelijke mate afschrijft als de activa die ermee gefinancierd worden.

Doordat vanaf 2006 het positief begrotingssaldo niet meer van het operationeel resultaat of de toelagen wordt overgeboekt naar de rubriek overlopende rekeningen van het passief heeft de Vlaamse Milieumaatschappij - net zoals in 2006 en 2007 - op 31 december 2008 een positief operationeel resultaat.

De andere operationele opbrengsten betreffen in hoofdzaak de tussenkomst van derden in personeelskosten (gedetacheerden, eerste werkervaring...), inkomsten van Europese projecten en recuperatie van kosten van heffingsplichtigen.

Financieel resultaat

Bij de financiële kosten daalden de intresten op gewaarborgde gewestleningen tot 0,026 miljoen euro, dit ingevolge de verdere aflossing. De vergoeding die de Vlaamse Milieumaatschappij ontvangt voor de betaling van deze intresten, moet volgens het opgelegde boekhoudplan geboekt worden onder de rubriek 73 - inkomensoverdrachten - van het operationeel resultaat.

Aangezien de Vlaamse Milieumaatschappij zelf geen geldbeleggingen aanhoudt en de CFO-intresten op advies van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening eveneens als dotatieontvangst geboekt moeten worden, is het financieel resultaat van de Vlaamse Milieumaatschappij per definitie negatief. In 2008 werd bovendien geen vergoeding voor 'goed financieel beheer 2007' toegekend (zie boven).

Uitzonderlijk resultaat

Het uitzonderlijk resultaat bedraagt 1,585 miljoen euro.

De uitzonderlijke opbrengsten zijn bijna alle 1,631 miljoen euro meerwaarden op de verkoop van gronden. Enige uitzondering is de meerwaarde op de verkoop van afgeschreven wagens (0,031 miljoen euro) en de verkoop van een filterpers (0,010 miljoen euro).

De uitzonderlijke afschrijvingen bedroegen 0,046 miljoen euro door de buitengebruikstelling van nog niet afgeschreven meet- en laboapparatuur en informatica-materiaal.

Meer weten?

Mocht u nog vragen hebben, aarzel dan niet de VMM te contacteren. Meer informatie vindt u op onze website, www.vmm.be
Specifieke vragen kunt u stellen aan het Infoloket, info@vmm.be, tel. 053 72 64 45.

